

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ

Výroční zpráva

2020

OBSAH

Základní údaje o organizaci	3
Úvodní slovo diecézního biskupa	4
Mozaika akcí roku 2020	5
Výročí našich světců	10
Úkony duchovní správy za rok 2020	11
Pastorace a vzdělávání	12
Úvodní slovo pomocného biskupa	15
Katecheti a náboženské vzdělávání dospělých	16
Církevní školství	24
Péče o rodiny	27
Péče o mládež	30
Péče o seniory	33
Specifické formy pastorace	36
Duchovní služba v nemocnicích a sociálních ústavech	36
Duchovní služba ve věznicích	37
Charita	38
Diecézní soud a Akademie kanonického práva	46
Kultura a památky	50
Diecézní muzeum	50
Knihovna Biskupství brněnského	55
Diecézní archiv	55
Středisko pro liturgickou hudbu	57
Církevní turistika	59
Internetové prezentace	60
Stavební akce	63
Fond na podporu kněží a pastorace v brněnské diecézi	66
Hospodaření brněnské diecéze	68
Základní kontakty	71

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ORGANIZACI

Biskupství brněnské
Petrov 269/8
601 43 Brno
IČ: 00445142, DIČ: CZ00445142

Kontaktní údaje:
tel.: 533 033 111
e-mail: brno@biskupstvi.cz
web: www.biskupstvi.cz

Bankovní spojení:
číslo účtu 1341625329/0800
Česká spořitelna, a. s.

Právní forma

Biskupství brněnské je zapsáno v Rejstříku evidovaných právnických osob na Ministerstvu kultury ČR pod číslem ev. 8/1-06/1994 v souladu s § 20 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.

Statutární zástupci

Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, diecézní biskup brněnský

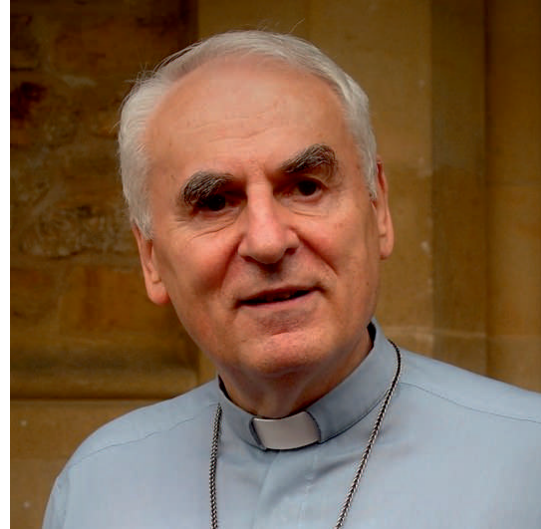
Mons. Mgr. Ing. Pavel Konzbul, Dr., pomocný biskup brněnský, generální vikář

Založení Biskupství brněnského

Založení Biskupství brněnského je spjato s církevními reformami Marie Terezie a Josefa II., které v sedmdesátých letech 18. století radikálně zasáhly do životacírkve v celé habsburské monarchii. Na přímý podnět císařovny Marie Terezie a na základě buly papeže Pia VI. bylo roku 1777 povýšeno olomoucké biskupství na arcibiskupství a na jihozápadě Moravy došlo k založení biskupství nového, se sídlem v Brně. Stalo se tak 5. prosince 1777.

ÚVODNÍ SLOVO DIECÉZNÍHO BISKUPA

Milí přátelé,

když jsme vstupovali do roku 2020, nikoho z nás nenapadlo, že nás čeká doba nejistoty a mimořádných opatření, která budou klást velké nároky na náš vnitřní klid. Doba, kdy ve stále se měnící situaci budeme i s blízkými lidmi bez vzájemného fyzického kontaktu, který nemohly plnohodnotně nahradit ani nejlepší elektronické komunikační prostředky. Doba, ve které jsme na sobě stále zakoušeli určité vykojení z toho, co je obvyklé, s čím se musíme vyrovnávat.

Přesto jsem přesvědčen, že období pandemie covidu-19 a s ním související nouzový stav a další opatření, která nedovolovala nejen vzájemná setkávání, ale ani návštěvy bohoslužeb, bylo pozhnanou dobou, která měla a má důležitý vliv na náš další život. Mnohem intenzivněji jsme si uvědomovali hodnotu i křehkost života, dar zdraví, přátelství, dar již zmíněných osobních kontaktů i mnoha dalších věcí, které jsme považovali za samozřejmé a nárokovatelné. Doba pandemie přinesla určité uvěznění v čase, ale také nové možnosti prožívání víry v domovech a v rodinách, také díky on-line přenosům bohoslužeb.

Děkuji každému z vás za modlitby, za trpělivost a zodpovědnost v nesení nejistoty, obav a strachu druhých a o druhé. Bůh nás provázel časem zkoušky možná i proto, abychom si uvědomovali nejen úžasný dar života i povolání, ale abychom s vděčností děkovali také za to, co jsme dosud brali jako naprosté samozřejmosti. Možná se rok 2020 měl stát impulsem, abychom byli proměněni a dorůstali k plnějšímu pochopení hodnoty našeho lidství i k prohloubení osobního vztahu k Ježíši Kristu.

Vojtěch Cikrle
diecézní biskup brněnský

MOZAIKA AKCÍ

■ I když byla v letošním roce zrušena řada pravidelných akcí, jako například Diecézní setkání mládeže, hudební festival Kefasfest, Diecézní pouť rodin a další, přece je možné zaznamenat řadu akcí i aktivit a připomenout mnohá výročí.

■ Jubilejní dvacátý ročník Tříkrálové sbírky vynesl v brněnské diecézi 30 249 255 korun, které vykoledovalo více než patnáct tisíc koledníků.

■ Novým provinciálem českých salesiánů se 10. ledna stal P. Martin Hobza, rodák z Třebíče.

■ Přesně po dvaceti letech, kdy se na Petrově setkali zástupci hnutí a komunit, působících v České republice, se zde letos 30. ledna sešlo společenství dvaceti zástupců hnutí působících v brněnské diecézi.

■ Před třiceti lety 14. února 1990 jmenoval papež Jan Pavel II. rektora Kněžského semináře v Litoměřicích Vojtěcha Cikrleho v pořadí třináctým brněnským sídelním biskupem. Biskupské svěcení přijal v katedrále sv. Petra a Pavla v Brně 31. března 1990. Biskup Vojtěch se tak letos stal nejdéle působícím diecézním biskupem v historii diecéze od jejího založení.

■ Od března se začal celý svět potýkat s pandemií onemocnění covid-19, který výrazně změnil naše životy a každodenní zvyklosti. Na 17. března vyhlásil biskup Vojtěch Cikrle vědomý a citelný celodenní půst a spojení v modlitbě růžence ve 20.00 hodin za zastavení pandemie koronaviru a za ochranu rodin.

■ V souladu s vyhlášením mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví ohledně shromažďování osob bylo uzavřeno Diecézní muzeum i Knihovna Biskupství brněnského a byly omezeny návštěvy na úřadech biskupství.

■ Ve středu 25. března slavil pomocný biskup Pavel Konzbul děkovnou mši v mariánském kostele ve Vranově u Brna při příležitosti 780. výročí vzniku tohoto vyhledávaného poutního místa.

■ Před 15 lety (2. dubna 2005) zemřel papež Jan Pavel II. Uzavřel se tak třetí nejdelší pontifikát v dějinách křesťanství. Letos se připomínalo i další výročí - před třiceti lety, 21. dubna 1990, přiletěl papež Jan Pavel II. na svou první návštěvu Československa. Od příchodu křesťanství do našich zemí to byla první návštěva Svatého otce na našem území.

■ Diecézní setkání mládeže s otcem biskupem v brněnské katedrále, kam každoročně přijíždí kolem dvou tisíc mladých lidí, bylo zrušeno. Biskup Vojtěch Cikrle zaslal svůj pozdrav a povzbuzení pro prožívání tohoto času aspoň prostřednictvím videa a Tv Noe připravila na 4. dubna tematické vysílání pro mladé nazvané „Studio Vstaň!“

■ Na Květnou neděli 5. dubna se v 11.00 hodin dle pokynu biskupa Vojtěcha Cikrleho rozezněly v brněnské diecézi na pět minut kostelní zvony jako výzva, aby se v modlitbě spojili nejen věřící, ale všichni lidé dobré vůle.

■ Biskupství brněnské iniciovalo nový internetový projekt Velikonoce.cz. Jeho cílem bylo přiblížit široké veřejnosti duchovní poselství Velikonoc prostřednictvím on-line programů a nejrůznějších inspirací. Navázalo tak na vyhledávaný projekt Křesťanský advent a Vánoce.

■ V den památky Panny Marie, prostřednice všech milostí (8. května) požehnal v Brně na Petrově biskup Vojtěch Cikrle putovní sošku Panny Marie Vranovské. V jubilejním roce založení poutního místa Vranov u Brna putovala soška po domácnostech tamní farnosti. (Fotografie z žehnání je na titulní straně.)

■ Letos uplynulo sedmdesát let od Akce K a Akce Ř, kterými komunistická totalitní moc násilně zrušila mužské a ženské kláštery v socialistickém Československu.

■ Z důvodu pandemie covidu-19 bylo rozhodnuto o změně termínu konání Noci kostelů z 5. na 12. června. Akce proběhla v komornější podobě s užší programovou nabídkou. V sousedním Rakousku, kde tato akce vznikla, se Noc kostelů letos vůbec nekonala.

■ Dne 8. června diecézní biskup Vojtěch Cikrle slavnostně odemkl vstup do nově rekonstruovaných Zahrad pod Petrovem. Kromě nové odpočinkové zóny v centru Brna nabízí expozici věnované sakrální architektuře brněnské diecéze.

■ V sobotu 20. června přijali z rukou biskupa Vojtěcha Cikrleho v katedrále sv. Petra a Pavla kněžské svěcení čtyři jáhni a tři kandidáti kněžství byli vysvěceni na jáhna. Díky on-line přenosu zhlédlo obřad svěcení nejvíce lidí od roku 1990.

■ Ke dni 20. června bylo v brněnské diecézi od jejího založení v roce 1777 vysvěceno 4038 kněží. Biskup Vojtěch Cikrle vysvětil od roku 1990 celkem 248 diecézních i řeholních kněží a 48 trvalých jáhnů.

■ Před sto lety, 24. června 1920, se v Lukově u Moravských Budějovic narodil P. Jan Bula. Před pěti lety, 19. prosince 2015, byla slavnostně ukončena diecézní fáze procesu svatořečení babických mučedníků P. Jana Buly a P. Václava Drboly a materiály byly předány do Říma.

■ Na léto vláda rozvolnila hygienická opatření a Diecézní muzeum mohlo přijít s novou prázdninovou nabídkou. Ve dvou turnusech připravilo příměstský tábor s detektivně laděnou tematikou „Za tajemstvím Petrova“.

■ V rámci jubilejních dvacátých pátých oslav Dne Brna požehnal 15. srpna biskup Vojtěch Cikrle sochu jezuitského kněze P. Martina Středy, který svými modlitbami provázel Brňany v bojích při ubránění města před švédskými vojsky v roce 1645.

■ Koncem září oslavil PULS - Fond na podporu kněží a pastorační brněnské diecéze třetí rok své činnosti. Téměř každý desátý návštěvník nedělních bohoslužeb v brněnské diecézi se za tu dobu již stal donátorem.

■ V sobotu 12. září požehnal pomocný biskup Pavel Konzbul kostel blahoslavené Marie Restituty v brněnském sídlišti Lesná. Při mši se uskutečnila sbírka na nové vnitřní vybavení interiéru, po jehož instalaci bude kostel dokončen.

■ S platností od 19. září udělili biskup Vojtěch Cikrle pro věřící brněnské diecéze znovu dispens od osobní účasti na nedělní bohoslužbě. Druhá vlna koronaviru byla ještě silnější než ta jarní. Bohoslužby byly znovu limitovány počtem povolených osob a dodržováním hygienických předpisů „3R“: používání roušek, dezinfekce rukou a bezpečné rozestupy.

■ Před 300 lety, 4. října 1720, se v Pačlavicích u Zdounek narodil Matyáš František Chorinský z Ledské, pozdější první brněnský biskup. K této příležitosti připravilo Diecézní muzeum panelovou výstavu, která připomněla také složitou dobu 18. století, v níž se biskup nově vzniklé brněnské diecéze musel orientovat.

■ Na základě Usnesení vlády České republiky se v říjnu pro veřejnost znovu uzavřelo Diecézní muzeum a knihovna Biskupství brněnského a rozhodnutím generálního vikáře byl omezen provoz recepce a vrátnice biskupství. A takto začal i nový rok 2021.

■ Dne 17. října oslavil pomocný biskup a generální vikář Pavel Konzbul padesáté páté narozeniny a vyjádřil přání, aby každý ve svém životě našel osobní způsob, jak ukázat, že církve může být polní nemocnicí pro všechny, kdo mají zájem o ošetření svých duchovních zranění.

■ Diecézní charita Brno pořádala 7. října sbírku a osvětovou akci Koláč pro hospic. Devatenáctého ročníku se zúčastnily všechny oblastní Charity brněnské diecézi a lidé přispěli rekordní částkou 1 267 547 korun.

■ Diecézní katechetické centrum připravilo na období 24. října 2020 až 24. května 2021 projekt Náš společný domov. Jeho cílem bylo proměnit náš vztah k Bohu a k jeho stvoření, jak k tomu vyzývá papež František ve své encyklice Laudato si.

■ Ve věku 97 let zemřel 25. října s nemocí covid-19 nejstarší kněz brněnské diecéze Mons. Vnislav Fruvirt. Od roku 1973 působil 47 let ve farnosti Brno-Bystrc, od roku 1986 až do konce života vykonával navíc funkci soudce, v letech 2005 až 2007 i funkci viceoficiála Diecézního církevního soudu.

■ V sobotu 14. listopadu oslavil v Kalifornii (USA) emeritní pomocný biskup Petr Esterka své 85. narozeniny.

■ „Už řadu měsíců prožíváme dobu nejistoty a mimořádných opatření, která zcela obrátila naše zaběhané každodenní zvyklosti (...). Na čtyři středy počínaje 11. listopadem opět vyhláшуji v brněnské diecézi dobrovolný vědomý a citelný půst za ukončení pandemie, k němuž můžeme přidat také almužnu na dobrý účel.

To vše nadále ve spojení s modlitbou. Vyhlášené dny budu takto prožívat s každým, kdo se připojí," uvedl ve své listopadové výzvě biskup Vojtěch Cikrle.

■ Otcové pauláni nabídli od listopadu prostory Duchovního centra sv. Františka z Pauly ve Vranově u Brna k možnosti strávit karanténu vyvolanou nemocí covid-19 v prostředí paulánského kláštera. Pobyt by určen pro ty, kdo měli bezpříznakový průběh nemoci nebo se v karanténě potřebovali izolovat od ostatních členů společné domácnosti.

■ Před pětadvaceti lety, 8. prosince 1995, zazněl v rozhlasovém éteru poprvé hlas křesťanské rozhlasové stanice Radio Proglas ze studia v Barvičově ulici v Brně. Po čtvrtstoletí zahájil Proglas vysílání v novém moderním studiu v ulici Olomoucká.

■ Více než třicetiletou tradici Betlémského světla nepřerušila ani složitá pandemická situace. Do rukou biskupa Vojtěcha Cikrleho předali skauti Betlémské světlo v katedrále sv. Petra a Pavla 13. prosince. V dalších dnech rozvezli plamének z Betléma po celé republice. Samozřejmě za zpřísněných hygienických pravidel.

■ V roce 2020 zemřelo deset diecézních kněží, z toho tři v souvislosti s virovou nákazou onemocněním covid-19.

■ S účinností od 1. ledna 2021 zřídil biskup Vojtěch Cikrle farnost Brno - Nová Líšeň. Jde již o třetí novou farnost na území Brna od roku 1990. Duchovním správcem byl ustanoven R.D. ThLic. Petr Šikula, kanovník Královské stoliční kapituly sv. Petra a Pavla.

VÝROČÍ NAŠICH SVĚTCŮ

V roce 2020 si brněnská diecéze připomněla tři svaté, jejichž životy jsou s ní spojeny

Dvacátého druhého března roku 1609 v tehdejší kapitulním chrámu na Petrově, dnešní katedrále sv. Petra a Pavla, přijal z rukou olomouckého pomocného biskupa Jana Křtitele Civalliho kněžské svěcení Jan Sarkander, dnes světec - kněz a mučedník. V roce 2020 to bylo právě čtyři sta let, kdy 17. března roku 1620 zemřel. A právě před pětadvaceti lety, 21. května 1995, byl Jan Sarkander prohlášen za svatého.

Spolu s ním byla 21. května 1995 v Olomouci prohlášena za svatou také rodačka z brněnské diecéze, patronka rodin, paní Zdislava z Křižanova. Od jejího narození letos uplynulo osm set let.

Třetím světce spojeným s brněnskou diecézí, jehož výročí jsme si v tomto roce připomínali, je svatý Klement Maria Hofbauer, rodák z Tasovic u Znojma, významná osobnost v historii Evropy. Ovlivnil Vídeňský kongres a přičinil se o zrušení josefínských dekretů. Stal se patronem Varšavy i Vídně. Letošní 200. výročí jeho úmrtí měla připomínat řada akcí, ale ty byly, stejně jako otevření „Poutní cesty Klementa Maria Hofbauera“ z Tasovic do Vídně, odloženy na pozdější dobu.

„Svatí jsou svědky krásy a plodnosti života s Bohem a stávají se našimi povzbuzovateli. Přímo fanoušky, řečeno sportovně se svatým Pavlem. Hřiště, kde se to vše odehrává, je pro většinu z nás stejné jako u svaté Zdislavy, svatého Jana Sarkandra i svatého Klementa Marie Hofbauera. Je to naše povolání, okolnosti našeho každodenního života, naše rozhodování, postoje, naše víra a důvěra. Nechme se inspirovat životy světců a objevme klíčové okamžiky v našem vlastním životě. Nechme se naplnit úžasem z velikosti Božího doteku...“

Vojtěch Cikrle

ÚKONY DUCHOVNÍ SPRÁVY

děkanství	svátosti				pohřby	kněží v činné službě	nedělní bohoslužby	
	křty	biřmování	první svaté přijímání	sňatky			počet	účast
exemptní farnost	81	15	12	26	6	11	*	*
blanenskéé	163	2	59	53	233	11	*	*
boskovické	136	3	91	65	232	14	*	*
brněnské	535	179	331	153	695	72	*	*
břeclavské	100	34	43	50	196	9	*	*
hodonínské	300	55	134	64	321	16	*	*
hustopečské	108	0	71	50	183	13	*	*
jihlavské	124	7	49	42	220	14	*	*
mikulovské	74	0	6	22	104	6	*	*
modřické	204	105	156	62	255	15	*	*
moravskobudějovické	105	0	47	23	193	9	*	*
moravskokrumlovské	85	2	44	25	159	10	*	*
rosické	134	8	58	24	146	12	*	*
slavkovské	138	12	80	29	232	16	*	*
telčské	102	1	38	51	158	15	*	*
tišnovské	147	14	96	36	212	12	*	*
třebíčské	195	25	85	47	327	16	*	*
velkomeziříčské	225	26	173	58	293	12	*	*
vranovské	58	0	14	10	65	5	*	*
znojenské	189	12	17	43	157	14	*	*
žďárské	241	5	135	96	318	16	*	*
celkem	3 444	505	1 739	1 029	4 705	318	*	*

* Údaje o nedělních bohoslužbách a účasti věřících se v roce 2020 nezjišťovaly.

PASTORACE A VZDĚLÁVÁNÍ

Pastorační středisko (PS) brněnské diecéze se ve své činnosti zaměřuje především na realizaci formačních kurzů i kurzů pro vzdělávání kněží a pastoračních pracovníků ve farnostech, připravuje však i jiné formy vzdělávání pro nejširší vrstvy křesťanů a je nositelem řady internetových projektů.

Rok 2020 se lišil ve všech oblastech od dosavadních let minulých. Nejinak tomu bylo také na Pastoračním středisku. Pokračovalo se však v realizaci webových stránek <http://pastorace.biskupstvi.cz/>, které i za obtížné vnější situace zveřejňovaly zprávy o aktuálním dění v oblasti pastorační, ale také aktuální nabídky vzdělávání.

Přehled hlavních aktivit Pastoračního střediska v roce 2020

Pokračování diecézního biblického programu VEZMI A ČTI

Pastorační středisko prostřednictvím webových stránek www.vezmiacti.cz pokračovalo s biblickým programem „Vezmi a čti“, které mohou být využity jako příprava k bohoslužbě slova pro jednotlivé neděle a chtějí být stále podporou četby Bible zvláště v této době, kterou nyní více prožíváme on-line.

Příprava a realizace nových webových stránek www.Velikonoce.cz

[Velikonoce.cz](http://www.Velikonoce.cz) v období koronavirové epidemie přiblížily veřejnosti duchovní poselství křesťanských Velikonoc. Uživatelé mohli vyhledávat v nabídce materiály podle jednotlivých dnů, podle věkového zaměření (pro děti, mládež, rodiny, seniory) a podle místa formou různých textů, videonahrávek, on-line a stream přenosů i webových odkazů. Řada křesťanských společenství nabídla inspirace k prožití velikonočního smíření s Bohem, ke křížovým cestám, k vedení domácí bohoslužby či k tvoření. Stránky umožnily vyhledávání on-line bohoslužeb, společné Denní modlitby církve – breviáře, různých druhů modliteb i netradičních velikonočních aktivit. Zveřejňovaly krátká či delší zamyšlení, nebo rozjímání nad posledními slovy Krista na kříži, též biblické komentáře k úryvkům Písma svatého i přehled možností otevřených kostelů k soukromé modlitbě.

Příprava a realizace projektu Noci kostelů

Dvanáctý ročník tradiční akce Noc kostelů v roce 2020 byl, podobně jako všechny ostatní události, poznamenán koronavirovou pandemií. Vzhledem ke složitému a nepředvídatelnému vývoji jarní situace i k následnému procesu uvolňování došlo v České republice nakonec k posunutí původního termínu z 5. na 12. června. Mnohá zpočátku přihlášená místa svoji účast zrušila, jiná se přihlašovala až v posledních dnech, nakonec akce na území diecéze realizovalo celkem 127 míst s nabídkou téměř pěti set různorodých programů, prohlídek, soutěží, besed, workshopů, okruhů a tematických bloků k výročím a jubileím křesťanských osobností. Přes všechna hygienická omezení a mnohé obavy akce navštívilo na třicet dva tisíce příchozích. Díky velké flexibilitě pořadatelů a maximálnímu úsilí dobrovolníků se po jarním lockdownu podařilo udělat první celorepublikovou akci v takovémto rozsahu a zapojení.

Noc kostelů 2020 přinesla i nové impulzy a možnosti. Televize Noe poprvé přiblížila, zejména rizikovým skupinám zdravotně znevýhodněných a starších diváků, netradiční prostory a dění večera Noci kostelů formou reportáží i živých vstupů do televizního vysílání. Zájemci mohli nahlédnout např. do soukromé biskupské kaple a nově otevřených Zahrad pod Petrovem, podívat se z věží katedrály, zhlédnout interiér nového kostela blahoslavené Restituty v brněnském sídlišti Lesná či prostory studií Radia Proglas. Závěrem byla nabídnuta i vědomostní soutěž o zajímavé ceny. Další

vydařenou novinkou bylo propojení dvacítky kostelů, modliteben, kapliček i starobylých zvonů v připraveném padesátikilometrovém okruhu regionem Kloboucka.

Kompletní informace o nabídce programů, tentokrát i ve verzi on-line a stream, poskytly webové stránky www.nockostelu.cz. Tematické články, pozvánky na vybrané programy, dětskou část i celkový přehled programové nabídky zapojených míst v diecézi přinesly poprvé tematické noviny s názvem „*Noc kostelů jinak*“. Také při tomto ročníku měla Noc kostelů výrazný ekumenický charakter, více než třetinu programů připravili pořadatelé ostatních církví.

Příprava a realizace projektu Křesťanský advent a Vánoce

Devátý ročník projektu Křesťanský advent a Vánoce proběhl díky nejpřísnějším opatřením nouzového stavu ve velmi zúžené podobě. Farnosti mohly otevřít kostely pouze pro zlomek příchozích a na svých webových stránkách tak zveřejnily informace o bohoslužbách, Betlémském světle či Tříkrálové sbírce především pro svoje farníky. I centrální web projektu Křesťanské Vánoce využila oproti dřívějšímu pouze nepatrná část míst (25 míst v brněnské diecézi, 86 míst v celé republice), nově však tyto stránky umožnily i on-line a stream programy a nabídly oddíl inspirací a námětů, jak prožít adventní a vánoční čas v domácím prostředí.

Vzdělávání

Kurz Služba ve farnosti probíhá jednou za dva roky a navazuje na kurz Teologický. Je určen těm, kteří slouží nebo budou sloužit ve farnostech při podávání sv. přijímání, návštěvách nemocných s eucharistií, vedení bohoslužeb slova bez kněze, vedení modliteb apod. V roce 2020 byl kurz zahájen v lednu, v březnu přerušen a dokončen až v červnu. Čtyři sobotní vzdělávací setkání absolvovalo cca 45 účastníků.

Tři dny křesťanské spirituality plánované na konec dubna, se tentokrát kvůli aktuální epidemiologické situaci nemohly uskutečnit.

Narušen byl průběh také další akce. Z původně plánovaných, nově připravených **Teologických večerů**, cyklu pěti přednášek a diskuzí, se uskutečnily pouze tři s třiceti účastníky. Zamýšlená pokračování opět zhatila epidemiologická situace.

Kurz s názvem **Tajemství partnerských vztahů** se konal on-line ve dvou cyklech (listopad, prosinec 2020). Každý cyklus sestával ze šesti on-line setkání, která tvořila přednáška se společnou diskusí a individuální cvičení. Účastníci měli možnost aktivně na setkáních participovat. Součástí projektu byla i nabídka individuálních konzultací a poradenství, probíhajících i mimo pravidelná setkávání. Cílem kurzu bylo nabídnout mladým lidem ucelenou formaci v oblasti partnerských vztahů a přípravy na manželství. Kurzu se účastnilo téměř padesát osob.

Pomůcky a publikace

Průvodce adventem 2020 – letos byl po jednadvacáté vytištěn v nákladu 12 000 kusů, nově s celobarevnou obálkou. Po osmé byla aplikace Průvodce adventem také v mobilní aplikaci, která oproti tištěné verzi nabídla ještě tři záložky. Záložka „Písmo“ obsahovala všechna nezkrácená biblická čtení, která se tento den čtou při liturgii; záložka „Průvodce adventem“ nabízela myšlenky různých autorů; úplně nová záložka „Modlitba“ doplňovala předchozí texty modlitbami.

Noc kostelů 2020 - letos byly z důvodu pandemie vytištěny informační noviny „*Noc kostelů jinak*“ v nákladu 10 000 výtisků a s nabídkou programů zapojených míst v diecézi i s tematickými články a pozvánkami na vybrané programy. Plakáty a letáky byly vydány v třetinovém nákladu oproti předchozím ročníkům.

ÚVODNÍ SLOVO POMOCNÉHO BISKUPA

Máme za sebou v církevním školství i v katechezi „covidový rok“. Nepřemýšlejme nad tím, co nám vzal, ale spíše nad tím, co nám dal, protože naděje je vírou v budoucnost. Děti se více vyspaly, více času strávily se svými rodiči a sourozenci, více se skamarádily s počítačem a měly více volna. Rád bych poděkoval všem pedagogům za jejich trpělivost a vynalézavost v kalných covidových vodách, se kterou se snažili uchopit praktickou pedagogiku novým způsobem ve zcela nečekané situaci, a tak se za kormidlem škol, internátů a poraden vyhnout útesům covidové zmatenosti či rezignace. Všichni jsme improvizovali. To ovšem zapadá do Božího plánu. Bible je plná překvapení, stejně jako náš život. Kdo je umí s vírou přijmout a řešit, tak o něm platí slova z listu Římanům: „Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?“

Pavel Konzbul
pomocný biskup brněnský

KATECHETI A NÁBOŽENSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Činnost Diecézního katechetického centra (dále DKC) se orientovala na péči o náboženské vzdělávání dospělých, formaci katechetů, evidenci katechetů a učitelů náboženství v diecézi, vydávání newsletteru „Informace Diecézního katechetického centra v Brně“, podporu katecheze a výuky náboženství ve farnostech skrze nabídku pomůcek a programů, odborné konzultace a řešení problémů, službu školám v rámci projektu „Vstupy do škol“. DKC se rovněž podílelo na některých diecézních aktivitách, které souvisely s katechezí.

■ VÝUKA NÁBOŽENSTVÍ A KATECHEZE

V roce 2020 se kromě kněží a jáhnů věnovalo katechezi a výuce náboženství i mnoho katechetů-laiků. Počet platných kanonických misí, které slouží katechetům-laikům jako pověření pro jejich službu, byl 329.

Katecheze na farách a v jiných církevních budovách navštěvovalo v brněnské diecézi 1092 předškolních dětí a 2367 dětí školního věku. Vzdělávalo se zde také 90 středoškoláků a 112 mladých dospělých.

Výuku náboženství, která probíhala na veřejných základních a středních školách, navštěvovalo 8324 žáků. Kromě systematické katecheze a výuky náboženství dětí se ve farnostech scházela také různá společenství (mladých, dospělých či seniorů), která zahrnovala celkem 10971 osob.

■ KURZ KATECHETA

V červnu 2020 ukončili své vzdělávání posluchači Kurzu Katecheta. Kurz trvá vždy jeden školní rok a je určen těm, kdo se chtějí zapojit po dohodě s duchovním správcem ve farní katechezi dětí, mládeže či jiné věkové skupiny nebo v jakékoliv další pastorační činnosti pro farnost. Cílem kurzu je poskytnout účastníkům základní vědomosti z katecheticko-pedagogických oborů, nechat je vyzkoušet si základní katechetické metody a dát jim podněty k prohloubení duchovního života skrze přednášky a nabídky konkrétních akcí. Ty mají účastníkům také umožnit zážitek společenství církve a podnítit vzájemnou inspiraci a výměnu zkušeností, nabídnout vhled do služby katechety v diecézi, poskytnout přehled o stávajících pomůckách, materiálech a legislativě týkající se katecheze a náboženské výuky a upevnit společenství s biskupem a diecézí.

Kurz se konal v Brně na Petrově, vzhledem k epidemii koronaviru se však jarní setkání nemohla uskutečnit. V této době dostávali posluchači k jednotlivým předmětům podklady k samostudiu. Kurz úspěšně dokončilo celkem 51 posluchačů z přihlášených 57.

PERMANENTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ KATECHETŮ

Katecheté se scházejí ve svých farnostech a v podle možností také v děkanátech. Kromě toho pro ně byla připravována i setkání v Brně. V lednu se mohli zúčastnit přednášky PhLic Kateřiny Lachmanové, Th.D. na téma „Jak přežít ve službách církve“. Tato přednáška byla zaměřena na praktické rady, jak si uchovat radost při svém povolání katechety a vyhnout se syndromu vyhoření. V březnu se měl uskutečnit praktický seminář na téma „Jak vést modlitbu ve společenství (nejen) dětí“, kvůli epidemii koronaviru však byl přeložen na neurčito. Uskutečnil se až dvoudenní „Letní teologický seminář“, který se konal v červenci. Účastníci se mohli zúčastnit přednáškového bloku P. ThLic. Petra Šikuly na téma „*Vybrané kapitoly systematické teologie*“ a přednášek P. ThLic. Davida Ambrože „*Vybrané kapitoly morální teologie*“. Byl čas i na společné slavení mše a večerní posezení. Podzimní plánovaná setkání katechetů se neuskutečnila z důvodu nepříznivé epidemiologické situace.

Postní pátky v brněnské katedrále

Duchovní program pro veřejnost se uskutečnil během postní doby v brněnské katedrále. Tématem přednášek byly biblické postavy. Program začínal vždy mší svatou, po ní následovala promluva pozvaného hosta, dále pak adorace. Z plánovaných pěti pátečních setkání se v katedrále uskutečnila první dvě, a to přednáška otce biskupa Vojtěcha Cikrleho „Josef Egyptský“ a přednáška P. Mgr. Jana Pacnera „David“. Zbýlá setkání bylo nutno kvůli epidemii koronaviru prezentovat formou nahrávek na webu.

Prvokomunikanti 2020

Diecézní setkání prvokomunikantů, které bylo plánováno na 24. září 2020, se z epidemiologických důvodů nemohlo uskutečnit. Místo toho bylo farnostem nabídnuto několik termínů k tomu, aby do Brna na Petrov přijely děti v menších skupinkách v doprovodu svých kněží, katechetů nebo rodičů. Diecézní katechetické centrum pro každou skupinku připravilo tříhodinový program, který zahrnoval hry na stanovištích, tvoření, prohlídku zajímavých míst a společnou modlitbu. Areálem po stanovištích děti provedly kostýmované postavy leteckého kapitána a letušky. Téma leteckého výcviku mělo dětem přiblížit, o co se máme ve svém životě snažit, když chceme následovat Ježíše. Několik farností nabídku využilo a tři setkání se uskutečnila, avšak od 12. října už nebylo možné pokračovat ani tímto způsobem, a proto byla další plánovaná setkání zrušena.

Projekty slouží farnostem a rodinám jako inspirace k společnému prožití některých období liturgického roku, například doby adventní a postní, případně se mohou vázat i k nějakému významnějšímu výročí. Realizaci projektů ve farnostech provádí osoby, které mají na starosti katechezi v daném místě. Rodiny si mohou projekt přizpůsobit podle svých potřeb. Projekty jsou navrhovány tak, aby oslovily všechny generace.

S Ježíšem na hoře

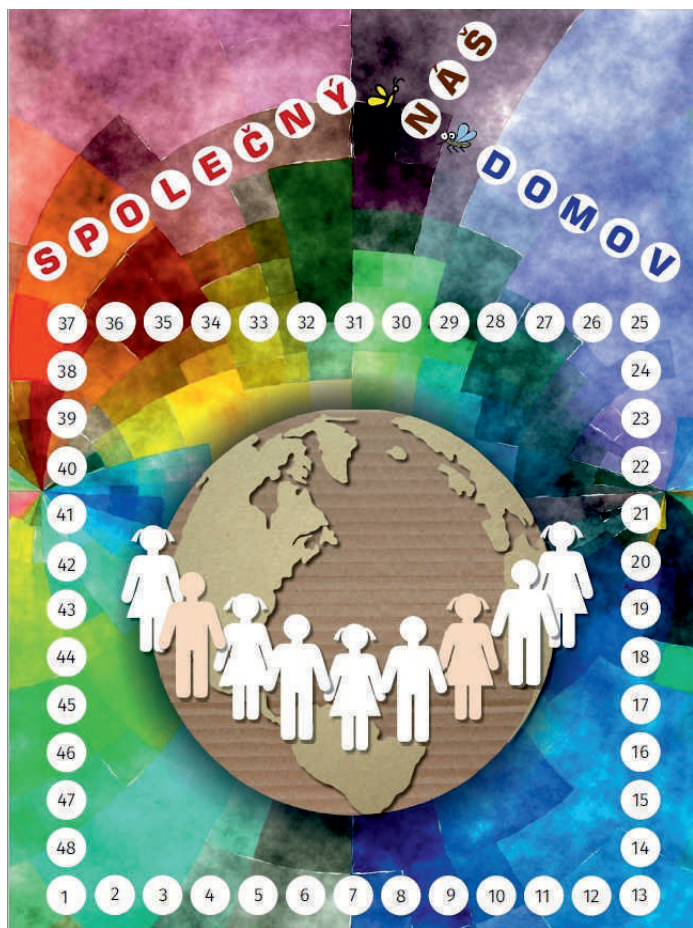
postní projekt s přesahem ke 2. neděli velikonoční

Postní projekt „S Ježíšem na hoře“ byl vytvořen v souladu s probíhajícím liturgickým cyklem A. Cílem projektu bylo prohloubit vnímání Písma svatého jako živého Božího slova, které promlouvá ke každému člověku. Snahou bylo přiblížit obsah osmi Ježíšových blahoslavenství a motivovat účastníky k tomu, aby se pokusili ve svém životě blahoslavenství uskutečňovat. Při vytváření aktivity se iniciátoři inspirovali apoštolskou exhortací papeže Františka „*Gaudete et exsultate*“. Projekt letos nebyl naplánován pouze na dobu postní, ale vzhledem ke zvolenému tématu (blahoslavenství) měl být ukončen až o druhé neděli velikonoční (Neděle Božího milosrdenství). I přes koronavirovou epidemii se projekt v několika farnostech uskutečnil.

Náš společný domov

projekt k roku encykliky *Laudato si'*

„Náš společný domov“, projekt k intenzivnějšímu prožití probíhajícího roku „*Laudato si'*“, byl vytvořen pro rodiny a menší skupinky s cílem prohloubit vztah k Bohu a k jeho stvoření v duchu papežovy encykliky *Laudato si'*. Účastníci mohli během několika měsíců plnit různé výzvy a úkoly. Jejich splnění si zaznamenávali do tzv. plánu projektu. Přes formulář mohli také zaslat fotografie a podělit se tak s ostatními o své zážitky a zkušenosti.

Přijď a obnov tvář země

adventní projekt

Protože aktuální epidemiologická situace neumožnila setkávat se ve farním společenství, projekt byl přizpůsoben pro provedení v rodinách. Zapojit se do něj mohli děti i dospělí. Základem byla každodenní modlitba spojená s konkrétní snahou. Zemi představovala nástěnka pokrytá útržky novin. Naši ochotu svěřit Bohu svůj život připomínaly nakreslené dlaně směřující v modlitbě k Bohu a různé tvary barevného papíru, které se každý den na nástěnku lepily. Když se pak do prázdných dlaní o Vánocích umístil obrázek narozeného Božího Syna, mohli jsme si více uvědomit, jak velká je Boží láska k nám.

■ PŘEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A PODPORA KATECHETŮ A KNĚŽÍ

Zájemci, převážně z řad katechetů a kněží brněnské diecéze, dostávají každý měsíc e-mailem newsletter s názvem „*Informace Diecézního katechetického centra v Brně*“, který s ohledem na katechetickou činnost podává přehled o aktuálním dění na katechetickém centru, v brněnské diecézi, případně i jinde na území České republiky. Je také spojovacím článkem a prostředkem komunikace mezi biskupstvím, zastoupeným DKC, a jednotlivými katechizujícími ve farnostech brněnské diecéze.

Významným komunikačním kanálem jsou webové stránky <<https://kc.biskupstvi.cz>>, které se pravidelně aktualizují. Webové stránky poskytují informace o vydaných pomůckách katechetického centra, o chystaných přednáškách, školeních a jiných akcích. Dále jsou zde ke stažení tematické materiály ke katechezi.

■ NOVÉ MATERIÁLY DKC

Biblické záložky

Při příležitosti Roku Bible vydalo katechetické centrum papírové záložky s tématy: Knihy Bible, Stručné biblické dějiny, Typy pro četbu Bible, Bible – výjimečná kniha.

Malý průvodce postní dobou

Brožurka formátu A6 obsahuje krátké duchovní impulzy pro každý den. Je určena dospělým a obsahuje duchovní impulzy k zamyšlení pro všední dny, inspirované slovy papeže Františka. Krátká zamyšlení k jednotlivým neděním napsalo několik děkanů brněnské diecéze. Současně byla vytvořena i elektronická aplikace pro mobilní zařízení se systémem Android a iOS.

Vysvědčení

Sortiment vysvědčení byl rozšířen o nový druh: „Ježíš, přítel“. Obrázek namalovala Hana Dostálová.

Moje nedělní album a samolepky k nedělním evangeliím

Sešitek – album pomáhá dětem přiblížit nedělní evangelia, porozumět jim a najít v nich příklady pro správné jednání v běžných životních situacích. Do alba děti sbírají během školního roku samolepky tematicky spojené s evangeliem příslušné neděle. Album i samolepky byly sestaveny pro období jednoho školního roku podle aktuálního liturgického roku (cyklus A/B).

Náměty k promluvám pro děti

Brožurka s promluvami pro mše svaté s účastí dětí. Každá z promluv využívá nějaký názorný předmět, pomocí něhož kněz nebo katecheta přiblíží poselství evangelia příslušné neděle. Náměty jsou zpracovány pro jeden školní rok pro liturgický cyklus A/B.

Svátost smíření – skrytý poklad

Sešitek obsahuje vysvětlení základních částí svátosti smíření a zpovědní zrcadlo. V poslední části sešitku jsou uvedeny jednotlivé kroky, jak po sobě při zpovědi následují. Nechybí modlitba lítosti, modlitba před zpytováním svědomí a modlitba po zpovědi.

■ VSTUPY DO ŠKOL

Cílem projektu Vstupy do škol je představovat ve školách – převážně základních – témata spojená s křesťanstvím. Všechny nabízené výukové programy jsou v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV). Ve školním roce 2019/20 byla realizace projektu *Vstupy do škol* značně ovlivněna pandemií koronaviru. Přesto by nově akreditovaný program u MŠMT *Vánoce III: Cesta tří králů* v několika školách úspěšně realizován. Program byl aktuálně vytvořen především pro 3. ročník ZŠ a připravuje se upravená verze pro 6. ročník.

Celkově se v tomto školním roce uskutečnilo 15 lektorských seminářů, které se konaly v Brně na Petrově, v Tišnově, v Boskovicích a v Moravských Budějovicích. Vyškoleno bylo 146 lektorů. Semináře vedla Mgr. Rita Konzalová a Mgr. Karolína Kolářová. Všechny výukové programy, které byly na seminářích představeny a předány lektorům, mají akreditaci MŠMT ČR v systému Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP).

Z fondu PULS obdrželo DKC peněžní dar, který byl využit na nákup pomůcek (např. dataprojektor pro lektorské semináře), školení lektorů a nový propagační letáček. Pomůcky budou využity i v dalších letech.

V průběhu školního roku, než začala pandemie koronaviru, bylo v mateřských, základních a středních školách realizováno asi pět set programů, kterých se zúčastnilo na deset tisíc dětí. Po uzavření škol nemohly být programy *Velikonoce I, II, III* vůbec uskutečněny. Počet oslovených dětí se tak snížil asi o 50 % oproti předchozímu úspěšnému roku. Největší zájem byl již tradičně o vánoční programy, a také o velikonoční programy, ty se však již nemohly konat.

Přehled o počtu realizovaných výukových programů ve školním roce 2019/2020

Název programu	Počet škol	Počet programů	Počet žáků	Počet lektorů
Dušičky a Halloween v tradici a kultuře	16	55	1279	18
Poselství křesťanských Vánoc I, II a III	73	369	7 418	40
Poselství křesťanských Velikonoc I, II a III	0	0	0	0
Cyril a Metoděj - historie a současnost	12	27	618	9
Bible - víc než kniha	6	13	247	7
Kostel u nás	5	11	255	7
Svědci víry - bohatství našeho národa	3	5	137	6

Diecézní setkání prvokomunikantů

CÍRKEVNÍ ŠKOLSTVÍ

Biskupství brněnské je zřizovatelem pěti škol: Biskupského gymnázia Brno a mateřské školy, Katolického gymnázia Třebíč, Křesťanské základní školy Jihlava, Střední odborné školy sociální u Matky Boží Jihlava, Mateřské školy Jabula v Moravských Budějovicích a dvou školských zařízení: Církevního domova mládeže (dále CDM) Petrinum a Křesťanské pedagogicko-psychologické poradny (dále KPPP) Brno. Koncem roku 2020 se v těchto školách vzdělávalo devadesát předškolních dětí, 251 žáků základní školy a 1392 středoškoláků. CDM Petrinum se stal přechodným domovem pro sto dvacet studentů. Služeb KPPP Brno v roce 2020 využilo osm set klientů, převážně rodičů se svými dětmi, kterým bylo poskytnuto více než 2 900 konzultací a odborných vyšetření.

Zájem o studium na církevních školách v rámci diecéze je značný. Na Biskupském gymnáziu Brno, které poskytuje vzdělání již třicet let, je každoročně přijat každý třetí uchazeč, mateřská škola při tomto gymnáziu vykazuje také několikanásobný převis zájmu rodičů a jihlavská základní škola, která umožňuje i vzdělávání dětí s nejrůznějšími handicapami, je vyhledávaná rodiči z celého regionu. Kvalita vzdělávání, výchovné zaměření a celková atmosféra církevních škol v rámci diecéze je přínosem a obohacením všech zúčastněných: dětí, žáků a studentů i jejich vyučujících. Pro věřící žáky (i z nekatolických církví) tyto školy umožňují pro jejich růst víry nezbytný kontakt se stejně smýšlejícími vrstevníky a soužití s hledajícími či nevěřícími spolužáky je dobrou příležitostí k vytříbení vlastní víry, životních postojů, klíčových hodnot a též užitečné zpětné vazby. Nevěřící nebo hledající žáci oceňují nadprůměrné vzdělávací nabídky, lidskou a profesní úroveň pedagogů, lepší atmosféru, kultivovanější vztahy a nabídku duchovních hodnot. I když se církevní školství dlouhodobě potýká s nižším obnosem finančních prostředků na mzdové, provozní a zejména investiční náklady, má své nezastupitelné místo ve vzdělávání a výchově mladé generace a je přínosem pro celou naši společnost.

Dopady covidové epidemie v roce 2020 podstatně zasáhly i oblast školství, mezi jiným mnohatýdenní uzavírkou škol s náhradním distančním vzděláváním, komplikacemi závěrečných ročníků a maturit i omezením nejrůznějších akcí, aktivit, soutěží a regionálních prezentací jednotlivých škol. Díky obětavému úsilí pracovníků škol se však podařilo aspoň částečně zmírnit dopady epidemie, například zajištěním nezbytné techniky všem vyučujícím i žákům či realizací potřebných oprav a údržby v době uzavírky. Povzbuzením v nelehkých časech bylo přijetí úspěšných soutěžících projektu Cemach z Biskupského gymnázia Brno velvyslancem státu Izrael či ocenění Talent Vysočiny a Cena hejtmana Kraje Vysočina pro studenty Katolického gymnázia Třebíč.

PŘEHLED CÍRKEVNÍCH ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ, JEJICHŽ ZŘIZOVATELEM JE BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ

MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola při Biskupském gymnáziu Brno
Barvičova 85, 602 00 Brno, tel. 739 526 994, www.bigy.cz

Mateřská škola Jabula Moravské Budějovice
Komenského 1729, 676 02 Moravské Budějovice, tel. 734 686 237
www.msjabula.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Křesťanská základní škola Jihlava
Náměstí Svobody 3, 586 01 Jihlava, tel. 567 309 565
www.krestanka.cz

GYMNÁZIA

Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola
Barvičova 85, 602 00 Brno tel. 543 429 101, www.bigy.cz

Katolické gymnázium Třebíč
Otmarova 22, 674 01 Třebíč, tel. 561 207 111, www.kgtrebic.cz

---

STŘEDNÍ ŠKOLY

Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava
Fibichova 67, 586 01 Jihlava, tel. 567 303 782
www.sosmb.cz

DALŠÍ ZAŘÍZENÍ

Církevní domov mládeže Petrinum Brno
Veveří 15, 602 00 Brno, tel. 541 213 064
www.petrinum.cz

Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Brno
Veveří 15, 602 00 Brno, tel. 739 450 034, www.kpppb.cz

Hospodaření církevních škol a školských zařízení zřízených Biskupstvím brněnským v roce 2020

Výnosy v Kč

Dotace	162 656 000
Dary	2 017 000
Nájemné apod.	18 823 000
Ostatní	2 512 000
Celkem	186 008 000

Náklady v Kč

Osobní	140 922 000
Opravy	1 844 000
Ostatní	42 840 000
Celkem	185 606 000

PÉČE O RODINY

Centrum pro rodinu a sociální péči (CRSP) je nezisková organizace, která již od roku 1992 nabízí rodinám programy a služby zaměřené na podporu hodnot manželství a rodiny ve všech fázích vývoje. Zřizovatelem CRSP je Biskupství brněnské.

V rámci své činnosti CRSP nabízí programy a služby pro rodiny, aktivizační službu pro seniory, vzdělávání pro odbornou i širokou veřejnost a poradenství. Cílovými skupinami jsou partneři a snoubenci, manželé, úplné a neúplné rodiny s dětmi, rodiny s hyperaktivními a neklidnými dětmi, pěstounské rodiny, senioři a odborníci (sociální pracovníci, pedagogové, pracovníci s rodinami apod.).

Rok 2020 byl stejně jako ve většině odvětví silně ovlivněn pandemií koronaviru. V důsledku toho byly programy centra v klasickém prezenčním režimu otevřené pouze pět měsíců. Po zbytek roku byla účast buď omezená, nebo zcela zakázaná. Podařilo se však velkou část programů přesunout do on-line prostoru, ať už se jednalo o lekce pohybových aktivit, kurzy, semináře, přednášky či workshopy. Díky tomu je možné konstatovat, že z hlediska počtu klientů se nejednalo o neúspěšný rok. Celkem se programů CRSP zúčastnilo 2129 osob, což v porovnání s loňským rokem znamená 55% návštěvnost. Nutno však podotknout, že výraznou část návštěvníků v roce 2019 tvořili účastníci 16. Diecézní pouti rodin ve Žďáru nad Sázavou, která se z pochopitelných důvodů v roce 2020 konat nemohla.

Pastorační činnost v Centru pro rodinu a sociální péči

Důležitým posláním CRSP je pastorece a evangelizace. Snoubenci mohou v CRSP absolvovat přípravu na manželství skupinovou nebo individuální formou. Tato příprava nenahrazuje bezprostřední přípravu na svátost manželství s knězem, je její možnou a vhodnou součástí. I v roce 2020 byl o přípravě snoubenců velký zájem. Celkem proběhlo 12 skupinových Příprav na manželství pro 87 snoubeneckých párů, individuální přípravou pak prošlo 23 párů.

Pro mladé manžele, kteří neměli svatbu v kostele a nemohli tak využít možnost strukturované přípravy, je určen kurz „Svatba. A co dál?“ Pod vedením trvalého jáhna Jana Špilara zde mohou během čtyř setkání probírat zásadní témata z oblasti manželství a výchovy. V roce 2020 proběhly dva kurzy. S osobou Jana Špilara jsou spojeny také Duchovní večery pro manžele s názvem „Jsmo jedno a není nám to jedno?“ Jedná se o velmi oblíbený program, kterého se v roce 2020 zúčastnilo cca 140 osob.

Duchovní podporu nabízí centrum také rozvedeným manželům a osamělým rodičům. V roce 2020 se podařilo podpořit více než padesát osob v programech pro neúplné rodiny a realizovat „*Duchovní setkání pro rozvedené*“.

CRSP se snaží podporovat rodiče, kteří prožívají ztrátu dítěte, což je v dnešní době stále spíše tabuizované téma. Projekt „*Děti nebe*“ reaguje na aktuální situaci v České republice, kdy ročně v České republice zemře přibližně šest set dětí ještě před narozením nebo do jednoho roku po narození. V rámci projektu nabízí centrum rodičům podpůrnou skupinu, kde se probírají důležitá témata spojená se ztrátou dítěte, včetně možnosti individuálního psychologického poradenství a duchovního doprovázení.

Jako velmi důležitou vnímá CRSP podporu neúplných rodin s dětmi. V rámci projektu „*Na rozcestí*“ nabízí všem, kteří procházejí či prošli zátěžovou situací, kterou přináší rozvod, rozchod nebo odchod partnera, pravidelný „Klub sólo rodičů“ s poradenstvím a interaktivní kurz v rozsahu tří setkání zaměřených na fungování rodiny, potřeby dětí a rodičů, komunikaci v rodině atd. Rozvádějící se nebo rozvedení rodiče zde mohou najít podporu a pomoc při zorientování se v nelehké životní situaci. Současně s programem pro rodiče probíhá program pro děti v dětském klubu Klubíčko.

Odborné, vzdělávací a volnočasové programy

CRSP nabízí širokou škálu programů, z nichž si mohou rodiny vybrat s ohledem na fázi vývoje, ve které se nacházejí, nebo jaké problémy právě řeší. Nastávající rodiče zde mohou absolvovat kompletní předporodní přípravu, rodiny s malými dětmi mají možnost navštěvovat cvičení rodičů s dětmi. V Kurzu efektivního rodičovství mohou rodiče najít podporu při výchově dětí a také dobrou inspiraci. V průběhu celého roku centrum nabízí pohybové aktivity pro rodiče s dětmi, pro ženy před a po porodu atd.

V roce 2020 byl ve spolupráci s Magistrátem města Brna zahájen projekt „*Sendvičová generace – neuchopený fenomén dnešní doby*“. Jako první počin vznikly webové stránky www.sendvicovagenerace.cz.

Dlouhodobě se CRSP věnuje problematice rodin s neklidnými a hyperaktivními dětmi, pro které nabízí setkávání rodičovských skupin, poradenství a vzdělávání pro rodiče i odborníky. V průběhu roku 2020 těchto programů využilo 150 klientů, navzdory epidemickým okolnostem více než v předchozím roce.

Nedílnou součástí nabídky CRSP jsou také Služby určené pěstounským rodinám, v jejichž rámci je pěstounům poskytována podpora, provázení, vzdělávání, poradenství a respitní péče. Ke konci roku 2020 mělo s CRSP uzavřeno dohodu o výkonu pěstounské péče 37 pěstounských rodin. Vzdělávání a služeb v oblasti náhradní rodinné péči využilo 244 osob, o 32 % více než v roce 2019.

CRSP ve své činnosti nezapomíná ani na seniory, kterým nabízí pravidelná skupinová setkávání, která nabízejí příležitost navázat nové společenské kontakty, možnost smysluplně prožít svůj volný čas ve společnosti vrstevníků. Během první vlny epidemie a uzávěry udržovali pracovníci centra se seniory pravidelný telefonický kontakt a seniorům rozvezli velikonoční balíčky a roušky.

CRSP je také provozovatelem a poskytovatelem licence služeb FAMILY POINT místo pro rodinu® a TROJLÍSTEK sblížení tří generací®.

Službou Trojlístek sblížení tří generací® je snaha propojovat rodiny s dětmi a seniory a podporovat mezigenerační vztahy. Pro rodiny i babičky jsou organizovány společné víkendové akce, semináře a setkávání babiček u kávy, kde si mohou předat zkušenosti, popovídat si, sdílet se.

Family Pointy jsou bezbariérová místa zřizovaná pro potřeby rodin ve veřejném prostoru a nabízí rodinám klidné místo pro nakojení/nakrmení dítěte či přebalení, ale také získání informací o dění v daném místě a okolí. V současné době existuje 35 Family Pointů v městě Brně, 34 Family Pointů v Jihomoravském kraji a dalších 15 v ostatních krajích České republiky.

Hospodaření CRSP v roce 2020

Výnosy v Kč	
Příjmy od klientů	1 095 520
Dotace	5 174 681
Příspěvky od státu	1 929 693
Příspěvky od nadací	141 269
Dary	2 270 414
Ostatní	305 750
Celkem	10 917 750

Náklady v Kč	
Materiál	316 963
Energie	295 501
Opravy	74 943
Cestovné	22 816
Služby	2 224 304
Osobní	7 395 408
Ostatní	76 219
Celkem	10 406 154

PÉČE O MLÁDEŽ

V roce 2020 patřily mezi nejvýznamnější akce pro mládež Ples mládeže, festival Kefasfest a nově pořádané letní večery Chill out pod Petrovem. Diecézní setkání mládeže s otcem biskupem letos proběhlo on-line formou. Všechny tyto aktivity nabízejí mládeži smysluplné využití volného času, setkání s vrstevníky, nové zážitky nebo osobní rozvoj.

Ples mládeže

Dne 24. ledna proběhl tradiční Ples mládeže v sále Milosrdných bratří ve Vídeňské ulici. Jednalo se již o 20. ročník této vyhledávané akce, který byl tentokrát tematicky laděn do stylu 20. let minulého století. K poslechu a tanci hrála kapela BLACKHATS. Akci zahajovalo slavení mše svaté v kostele sv. Leopolda. Účastníci si mohli vychutnat zážitek z předtančení, kterým byl charleston – tanec typický právě pro 20. léta. Ten si pak mohli účastníci sami vyzkoušet pod vedením zkušených lektorů. O půlnoční překvapení se tradičně postaral tým DCM a DCŽM. Plesu se zúčastnilo přibližně sto padesát mladých.

Diecézní setkání mládeže s otcem biskupem Vojtěchem Cikrlem

Stejně jako každý rok, i v roce 2020 se připravovalo Diecézní setkání mládeže s otcem biskupem Vojtěchem Cikrlem. Mottem v tomto roce byl citát z Lukášova evangelia „Mládenče, pravím ti, vstaň.“ (srov. Lk 7,14) Vzhledem k epidemiologickému stavu a nařízením vlády se však mladí s otcem biskupem nemohli setkat osobně. Díky televizi NOE však vzniklo studio „VSTAŇ!“, které 4. dubna nabídlo on-line přenos programu pro mladé napříč všemi diecézemi.

Program moderovali Jitka Tesařová (DCM Brno) a Kamil Strak (ředitel Sekce pro mládež ČBK). Pro diváky byla připravena katecheze pražského pomocného biskupa Zdenka Wassenbauera a další vstupy, ve kterých mohli diváci např. vyslechnout poselství papeže Františka. Celý program zakončil on-line přenos mše svaté.

Festival Kefasfest

V roce 2020 se křesťanský hudební festival výjimečně z areálu Rosa coeli v Dolních Kounicích přesunul do prostoru Zahrad pod Petrovem v Brně. Festival byl pouze jednodenní, konal se 12. června. Důvodem byly přetrvávající vládní opatření v souvislosti s pandemií covid-19. O hudební program se postaral písničkář Pavel Čadek a brněnská skupina mladých Planktón.

Chill out pod Petrovem

Letos vznikl nový projekt, který nabízel kulturní zážitek v centru Brna v nově rekonstruovaných zahradách. Jednalo se o sérii čtyř letních večerů, vždy jinak tematicky laděných. První večer (Chill out music) proběhl 9. července a účastníci si mohli otestovat své znalosti v hudebním kvízu, vychutnat si zážitek na koncertu Petry Göbelové a na závěr třeba i uplatnit své dovednosti na otevřené jamstage. Druhý večer 23. července (Chill out on the road) nabídl několik témat díky cestovatelské přednášce, slampoetry a stand-up comedy. Dne 6. srpna na Chill out folklor zahradami zazněla cimbálová muzika Palouček, folklórní soubor Lučina si připravil taneční a pěvecké pásmo a workshop pro účastníky. Nechyběla ani degustace vín. Letní Chill out večery uzavřela filmová noc 20. srpna s filmovým kvízem o ceny.

Animátorský kurz

I letos pokračoval Animátorský kurz. Jedná se o dvouletý kurz pro mladé lidi od čtrnácti let, kteří se chtějí aktivně zapojovat ve svých farnostech a společenstvích. Účastníci animátorského kurzu měli letos možnost rozšířit své dovednosti i díky školení lektorů z Prázdninové školy Lipnice, kteří provedli účastníky teorií her.

Další akce

Dne 14. února proběhla v kostele sv. Michala na Dominikánském náměstí Valentinská pouť. Hostem pouti byl dominikánský kněz Jindřich Poláček, který měl pro účastníky připravenou přednášku s názvem „PORNO, to není pro mě, já přece patřím TOBĚ“. Na akci také vystoupil hudebník Pavel Helan.

V létě proběhl v Osové Bítýšce druhý ročník ministrantského tábora, který si pro kluky připravili bohoslovci brněnské diecéze. Na základě nadšených ohlasů je v plánu ministrantský tábor i pro příští rok.

V roce 2020 vydalo Diecézní centrum mládeže už po desáté Studentský diář 2020/2021 s akcemi, které pořádá Diecézní centrum mládeže, Diecézní centrum života mládeže „Mamre“, Vysokoškolské katolické hnutí, popř. další organizace.

Internetové prezentace pro mladé

■ mladez.biskupstvi.cz

Rozcestník webových stránek určených mládeži v brněnské diecézi aneb všechny důležité odkazy na jednom místě – pro ministranty, o činnosti Sdružení Petrov, Centra života mládeže „Mamre“ v Osové Bítýšce a Diecézního centra mládeže.

■ www.kefasfest.cz

Křesťanský festival pro mládež s bohatým programem plným hudby, sportovních aktivit a kreativních workshopů. Festival se odehrává v nádherném areálu bývalého kláštera Rosa coeli v Dolních Kounicích, který mu dodává jedinečnou atmosféru, kterou nelze zažít nikde jinde.

■ www.goodways.cz

Letní závod pro mladé, plný zážitků, výzev a dobrodružství. Goodways spojuje cestování a objevování nových míst se službou a pomocí druhým. Na soutěžní dvojice čeká řada úkolů po celé České republice, které je přimějí vystoupit ze své komfortní zóny, zažít nové věci, přiložit ruku k dílu a věnovat svůj čas druhým. Letošní ročník závodu kvůli pandemii nemohl proběhnout.

Mládež brněnské diecéze na sociálních sítích

Instagram: @dcm.brno @dczm.mamre

Facebook:

@dcnbrno @dczm.mamre @kefasfest @goodwayscz

PÉČE O SENIORY

Od roku 2014 organizace Spokojený senior – KLAS, z.s. (dále jen spolek) přispívá ke zkvalitňování života seniorů, především v jejich přirozeném prostředí, podporuje důstojné a aktivně prožívané stáří, iniciuje budování veřejných služeb pro seniory, často v návaznosti na dobrou praxi v místě. Hlavní činností organizace je zejména společensko-motivační a vzdělávací činnost, práce s dobrovolníky, metodická činnost, tvorba a šíření metodických materiálů a pomůcek, mezigenerační a místní spolupráce.

Mezi pravidelné aktivity můžeme zařadit kurzy angličtiny v různých stupních pokročilosti a kurzy němčiny, kurz zdravotního a rehabilitačního cvičení pro seniory a počítačové kurzy pro začátečníky a pokročilé, a také stále více vyhledávaná výuka práce s tablety. Pravidelně se scházejí tři skupiny KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ®, z nichž má každá kolem patnácti členů.

Stálé místo v nabídce si našlo také právní a chytré poradenství. Jedná se o individuální hodinové setkání, kdy si senior přinese vlastní notebook, tablet nebo chytrý telefon a lektor mu poradí s konkrétním problémem, kvůli kterému přišel. V právním poradenství se KLAS nejvíce věnuje tématu dluhů, dědickému řízení, darovacím smlouvám či rodinným a sousedským vztahům.

Dalším unikátním kurzem je Mobilní počítačová učebna. Byla realizována ve čtyřech místech, a to v Písečné, Hartmanicích, Konicích a Zlíně. Novinkou roku byl mobilní kurz Tablet krok za krokem, který proběhl právě ve Zlíně, a jehož účastníci zvládli polovinu kurzu on-line formou.

Pro vedoucí seniorských skupin či jednotlivce, kteří pečují o osobu v seniorském věku, organizace KLAS realizovala jednodenní vzdělávací semináře na téma Zdravotní cvičení, Zdravá výživa v seniorském věku či Metodika výtvarného tvoření. Novinkou byl seminář s tématem On-line komunikace jako prevence izolace. Tyto kurzy byly realizovány v Brně, Žďáru nad Sázavou, Dačicích, Kroměříži a Bruntále.

Již stálou činností jsou metodické návštěvy KLAS farních společenství. Podpora animátorů KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ® i animátorů farních společenství seniorů či jednotlivců, pečujících o seniora v domácím prostředí, je zajišťována formou distribuce metodických listů ZRNKO.

Jedinečným projektem organizace je také program Posilovna paměti, který probíhá na území města Brna. Jedná se o trénování paměti pro seniory, kteří trpí mírnou až střední formou Alzheimerovy choroby, stařeckou demencí či jiným typem demence. Program je poskytován individuální (domácí prostředí) a skupinovou formou (prostředí domova pro seniory či domova se zvláštním režimem). V roce 2020 se rozrostl tým certifikovaných lektorů paměti a mohli jsme tak docházet pravidelně do více domácností a domovů.

V době nouzového stavu bylo nutné hledat jiné způsoby práce s cílovou skupinou. Někteří klienti uvítali trénování paměti prostřednictvím telefonického rozhovoru, jiní pak využili zaslání úkolů e-mailem a spolu s rodinou pak úkoly vypracovali.

Název aktivity	Počet účastníků	Místo konání
Poradenství		
Chytré poradenství	14	Brno
Kurzy pro veřejnost		
PC kurzy pro začátečníky	12	Brno
PC kurzy pro pokročilé	11	Brno
Tablet krok za krokem	15	Brno
Angličtina pokročilí	13	Brno
Angličtina IV. mírně pokročilí I.	17	Brno
Angličtina V. mírně pokročilí II.	10	Brno
Angličtina II. mírně pokročilí začátečníci	13	Brno
Němčina středně pokročilí	15	Brno
Němčina pokročilí	12	Brno
Zdravotní cvičení 55+	21	Brno
Rehabilitační cvičení	18	Brno
Odborné semináře		
Zdraví člověka	38	Dačice, Žďár nad Sázavou
Metodika výtvarného tvoření	12	Brno
Online komunikace jako prevence izolace	8	Brno
Zdravotní cvičení pro seniory	35	Kroměříž, Bruntál
Jednorázové akce pro veřejnost		
Ukázková lekce tréninku paměti	6	Brno
Ukázková lekce práce s tabletem	12	Brno
Pobyt pro seniory	22	Nepřívěc u Sobotky
Pouť seniorů Neratov v Orlických horách	48	Neratov
Mobilní počítačová učebna		
Mobilní počítačová učebna - začátečníci	4	Hartmanice
Mobilní počítačová učebna - začátečníci	5	Konice
Mobilní počítačová učebna - pokročilí	5	Hartmanice
Mobilní počítačová učebna - pokročilí	5	Písečné
Mobilní kurz Tablet krok za krokem	7	Zlín
KLAS klub aktivních seniorů		
Brno - Bašty (úterý 9.30 - 11.30)	15	Brno Bašty
Brno - Bašty (úterý 13.00 - 15.00)	13	Brno Bašty
Brno - Bašty (středa 10.00 - 12.00)	18	Brno Bašty
Posilovna paměti		
Skupinová	100	Brno
Individuální	15	Brno
Metodické listy ZRNKO		
	20	

SPECIFICKÉ FORMY PASTORACE

Duchovní služba v nemocnicích a sociálních ústavech

Rok 2020 byl také v nemocnicích jednoznačně rokem pandemie koronaviru covid-19. I nemocniční kaplani oblékli speciální ochranné pláště a kombinézy a podíleli se na službě nakaženým. V brněnské diecézi slouží ve dvanácti nemocnicích a zdravotnických zařízeních patnáct nemocničních kaplanů, kterým pomáhá patnáct dobrovolníků.

Před nástupem epidemie se ještě podařilo ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně oslavit při mši svaté Světový den nemocných a v katedrále na Petrově předat osvědčení absolventům kurzu „Dobrovolník v pastorační službě nemocných a seniorů“. V letním karanténním nadechnutí bylo ještě uspořádáno setkání dobrovolníků v duchovní službě s jejich slavnostním vysláním do nemocnic a sociálních ústavů biskupem Pavlem Konzblemem.

Ve zbývajícím čase se nemocniční kaplani věnovali službě na nemocničních odděleních, na jaře ještě s jistým váháním zdravotníků, zda jsou skutečně nezbytnou součástí týmu v koronavirovém čase, na podzim při větším výskytu nemocných i s větší otevřeností vůči jejich službě.

Zdravotníci se zejména v podzimních vlnách pandemie setkávali na mnoha narychlo zřízených covidových odděleních se smrtí častěji, než jsou při obvyklém provozu zvyklí. Mnohde tak kaplani zaznamenali i jejich zvláštní vděk za svou blízkost, která jim připomínala naději i v těžkých situacích. V jedné nemocnici a jednom hospici mohli duchovní posloužit křesťanským skupinám zdravotníků, které se spontánně mimo pracovní dobu scházeli k modlitbě a vzájemnému duchovnímu povzbuzení.

I v tomto roce se podařilo v některých ohledech vylepšit zázemí pro službu nemocničních kaplanů. Došlo k některým úpravám v bohoslužebných prostorách, byl pořízen nový svatostánek v kapli ve FN Brno a přesunuta kaple v Dětské nemocnici na nové místo. Ve Fakultní nemocnici u svaté Anny v Brně byl udělen pro další rok pracovní úvazek pro nemocničního kaplana a tím se otevřela cesta k většímu včlenění do zdravotnického týmu nemocnice.

V roce, který byl ovlivněný pandemií, museli také nemocniční kaplani hledat spolu se všemi ostatními vlastní postoj k nebezpečí a karanténním opatřením. A nebylo to vždy snadné.

■ Duchovní služba ve věznicích

Na území brněnské diecéze je pět věznic: Brno, Břeclav, Kuřim, Rapotice, Znojmo. Podle informací dostupných na internetu je jejich ubytovací kapacita cca 2300 míst. Zajištění nabídky duchovní služby pro odsouzené v roce 2020 bylo vinou opatření v souvislosti s bráněním šíření

nákazy nemoci covid-19 jiné než jindy. Dobrovolníci, v brněnské diecézi je pověřeno k této službě devět duchovních a jeden laik, nesměli do věznic vstupovat sedm měsíců z dvanácti. Veškerou duchovní péči o odsouzené vykonávali vězeňští kaplani jednotlivých věznic. Římskokatolická církev má své zastoupení v Brně, Kuřimi a Rapoticích. V Břeclavi je kaplan členem Církve československé evangelické a ve Znojmě je kaplanka pravoslavného vyznání. Citelně chyběla možnost přijetí svátosti smíření ve čtyřech věznicích. Také všechny koncerty a přednášky s duchovní tematikou, o které mají zájem i nevěřící odsouzení, se v roce 2020 vůbec nekonaly.

CHARITA

Posláním Diecézní charity Brno (DCHB) je služba milosrdné lásky církve bližnímu v nouzi bez ohledu na jeho příslušnost k rase, národnosti, vyznání a politickému přesvědčení. Pilířem charitní práce jsou čtyři základní hodnoty – pravda, svoboda, spravedlnost a láska.

DCHB v roce 2020 pomáhala seniorům, nemocným, lidem bez domova, mládeži, matkám s dětmi a rodinám, lidem se zdravotním handicapem, dlouhodobě nezaměstnaným, lidem ohroženým sociálním vyloučením, obětem katastrof, cizincům, nevyléčitelně nemocným a umírajícím pacientům.

Diecézní charita Brno působí na území brněnské diecéze (v Jihomoravském kraji a části Kraje Vysočina). Je tvořena devíti oblastními charitami (OCH) – Oblastní charita Blansko, Oblastní charita Břeclav, Oblastní charita Hodonín, Oblastní charita Jihlava, Oblastní charita Rajhrad, Oblastní charita Tišnov, Oblastní charita Třebíč, Oblastní charita Znojmo, Oblastní charita Žďár nad Sázavou – a odborem Služby Brno.

■ DCHB V ROCE CELOSVĚTOVÉ PANDEMIE COVIDU-19

Rok 2020 byl od počátku března ovlivněn pandemií covidu-19. Nová a neznámá nemoc zasáhla do všech oblastí charitní práce. Uplynulý rok byl proto pro sociální a zdravotní služby Charity mimořádně náročný.

Od počátku března 2020 pravidelně zasedal speciální krizový tým, a to jak na úrovni DCHB, tak jednotlivých OCH. Krizový tým dokázal okamžitě nastavit velmi praktický systém pravidelných infomailů, ve kterých předával vedoucím zařízení pouze relevantní a ověřené informace. Důležité změny pracovníkům oznamovali i vedoucí a intranet DCHB. Dobře řízený krizový management se později projevil ve zvládnutí prvních měsíců pandemie a v dalších zátěžových situacích.

Ve všech službách a zařízeních bylo například nutné okamžitě zajistit zvýšený hygienický režim, zajistit roušky, provádět pravidelně dezinfekci, vytvořit podmínky pro dodržování bezpečnostního odstupu nebo nařídít používání ochrany úst a nosu. Protože vlivem pandemie došlo k uzavření škol, snažily se krizové týmy na všech úrovních rychle nabídnout i pomoc zaměstnancům, kteří museli zajistit péči o své děti.

Přes všechny těžkosti, které neznámá nemoc přinesla, dokázala Charita zachovat důležité služby pro charitní klienty a pacienty. Především díky mimořádnému přístupu zaměstnanců se podařilo, že po celém Jihomoravském kraji a v části Kraje Vysočina se domácí zdravotní sestry, pečovatelky a sociální pracovníci denně starali o více než tři tisíce pacientů, seniorů, lidí bez

domova, a to i v nejdlehlších koutech kraje. Navíc na mnoha místech nabízela DCHB nové aktivity a činnosti tak, aby přispěla k ochraně obyvatel. Spojujícím motivem se stalo heslo: Zůstáváme nablízku.

Nedostatek ochranných pomůcek i informací

V jarní vlně pandemie se všech devět oblastních Charit a Správy potýkalo s akutním nedostatkem ochranných pomůcek – především roušek, dezinfekcí, rukavic, respirátorů a ochranných obleků či štítů. Během prvních měsíců bylo také nutné pozastavit nebo upravit činnost některých služeb z nařízení vlády. Velkým problémem pro zajištění služeb byl i celkový společenský chaos, strach a nedostatek informací. Na druhou stranu velmi dobře fungovala občanská podpora dobrovolníků a společensky odpovědné veřejnosti.

Testování

Vedení DCHB od počátku apelovalo na vládu a odpovědná ministerstva s požadavkem pravidelně testovat nejrizikovější pracovníky a klienty ve zdravotních a sociálních službách. Včasné odhalení přítomnosti koronaviru bylo prevencí šíření epidemie. V jarním čase probíhalo testování ve spolupráci s laboratoří CEITEC a Masarykovou univerzitou v Brně. Později bylo doplněno o povinné testování pracovníků ve zdravotních a sociálních službách. Od počátku pandemie Charita usilovala o vlastní testování. To se díky iniciativě vedení a odpovědnosti krizového managementu povedlo a DCHB si jako jedna z prvních organizací sama testovala své pracovníky a klienty. Do každé jednotlivé OCH i vybraných zařízení pořídila speciální testovací přístroj ICHROMA II na odhalení přítomnosti viru v nosohltanu. K nákupu testovacích sad přistoupila Charita také proto, že epidemiologický vývoj v roce 2020 byl nepříznivý a čekací doba na testovacích místech i několik dní. Díky vlastnímu testování mohla Charita lépe chránit své pracovníky i klienty.

POMOC SENIORŮM V DOBĚ PANDEMIE

Nejohroženější skupinou byli od počátku pandemie nového koronaviru senioři. Celá Charita se proto velmi rychle zaměřila na podporu této ohrožené skupiny obyvatel Jihomoravského kraje a části Kraje Vysočina.

K tradičním charitním službám pro seniory patřila: charitní pečovatelská služba, osobní asistence, odlehčovací služby, denní stacionář, sociálně aktivizační služby, domov se zvláštním režimem či chráněné bydlení. V souladu s nařízeními vlády se DCHB vždy snažila bezpečně poskytovat i další a nové aktivity tak, aby zabránila šíření pandemie mezi seniory.

Novinka – nákupy seniorům

Cílem Charity bylo pomoci ohroženým lidem zajistit základní potraviny, léky nebo ochranné pomůcky tak, aby nebyli zbytečně vystaveni nebezpečí nákazy. Charita s nákupem pomáhala i seniorům na samotách a v menších obcích. Například Oblastní charita Třebíč, Žďár nebo Blansko pravidelně nabízela veřejnosti nákupy ohroženým lidem v jarní i podzimní vlně. Zájemci si pomocí speciálně zřízené telefonické linky objednali požadované věci. Ty jim byly následující den bezpečně předány. Aktivita nakupování ohroženým lidem nenahrazovala činnost sociálních služeb. Nákupy někdy byly prvním kontaktem s Charitou a na ně často navázala další pomoc – například pečovatelská služba aj. Velmi důležitá byla i psychologická podpora, která izolovaným a osamělým lidem s nákupem přicházela.

Charitní Linka důvěry pomáhá volajícím řešit novou životní situaci

Linka důvěry Oblastní charity Blansko se už od počátku pandemie covidu-19 stala důležitým nástrojem charitní péče o osamělé, opuštěné, seniory, ale také pro lidi na home office či v karanténě. Informace o této lince, která fungovala pro celou Českou republiku, pravidelně propagovala Česká televize ve svém speciálním vysílání. Stejně tak linku propagovala DCHB, Charita České republiky a další partneři, jako například Divadlo Husa na provázku. V unikátním rozhovoru pro toto divadlo představila vedoucí linky Zdeňka Švancarová doporučení, jak zvládnout náročné situace.

Na lince byl od začátku pandemie nonstop provoz, který se podařilo udržet i přes nouzový stav a různá omezení. Navíc se v době epidemie koronaviru podstatně zvýšil počet hovorů, které linka realizovala. Přibyli nově volající, častěji volali i dlouhodobí klienti a změnily se také problémy, se kterými se lidé na linku obraceli. Volající se z počátku dotazovali především na aktuální protiepidemická opatření a jejich vliv na běžný život. Později postupně přibývalo hovorů, v nichž volající řešili dopady sociální izolace. Některým lidem umocnila karanténa jejich další obtíže, a oni se tak ocitli v životní krizi, kterou nedokázali sami vyřešit. Během pandemie se také bohužel více objevovaly hovory se sebevražednou tematikou.

Srovnání počtu hovorů v roce 2019 a 2020

Počet kontaktů za období	2019	2020
březen	534	717
duben	482	720
květen	521	667

Druhá, podzimní vlna epidemie (říjen až prosinec), znamenala pro linku také enormní nárůst hovorů. Celkem bylo za období říjen až prosinec uskutečněno celkem 2 338 hovorů. Pro srovnání: v roce 2019 ve stejném období bylo těchto hovorů celkem 1 937.

Od jara byla Linka důvěry také prvním kontaktem pro klienty, kteří se ocitli v izolaci a potřebovali si občas s někým popovídat. Novou službou se Linka důvěry propojila s dobrovolnickým centrem DCHB.

Nový dobrovolnický program Dobré srdce na dálku

Na počátku dubna vytvořilo Dobrovolnické centrum DCHB zcela nový program s názvem Dobré srdce na dálku. Program propojuje v pravidelných telefonátech dobrovolníky a osamělé lidi. Cílem je pomoci potřebným zvládnout sociální izolaci, karanténu a omezení v době pandemie.

Díky programu Dobré srdce na dálku si v telefonu povídalo patnáct dvojic dobrovolníků a osamělých a celkem společně protelefonovali 224 hodin. Program měl bezpečně stanovená pravidla, ke kterým patřilo například to, že dobrovolník je anonymní, volá z neznámého čísla a doba telefonátu je celkem 60 minut týdně.

Dobré srdce na dálku bylo oblíbené ze strany dobrovolníků. Telefonování s dobrovolníkem často využívali osamělí senioři. Veřejnost se o aktivitě dozvěděla z médií, inzerce, farností a propagačního videa na TV Noe.

■ POMOC LIDEM BEZ DOMOVA V DOBĚ PANDEMIE

Charita se v pandemickém roce zaměřila na pomoc lidem bez domova. Především v prvních dnech epidemie se tito lidé ocitli v bezprostředním ohrožení, protože byli bez základních informací a zpravidla bez ochranných pomůcek. Velkým otazníkem zpočátku také bylo, kde lidé bez domova mohou strávit karanténu nebo najít bezpečné útočiště.

To vše si uvědomovali pracovníci DCHB a aktualizovali své služby. Terénní služba sv. Františka vyhledávala potřebné přímo v Brně a okolí. Pravidelně distribuovala zájemcům roušky či potravinové balíčky a poskytovala aktuální informace. Dále bylo v Brně k dispozici Nízkoprahové denní centrum pro lidi bez domova, Noclehárna pro lidi bez domova s kapacitou 34 lůžek a Azylový dům pro lidi bez domova s kapacitou třicet lůžek. Oblastní charita Blansko dokonce od března 2020 rozšířila fungování Noclehárny pro muže v Blansku na nepřetržitý provoz 24 hodin. Nonstop provoz noclehárny nabízela lidem bez domova i v podzimní vlně pandemie. Oblastní charita Znojmo opakovaně rozdávala přímo v regionu lidem roušky, potravinové balíčky s dezinfekcí a předávala potřebné informace.

Nové centrum pro lidi bez domova v Brně

Na počátku dubna se Službám Brno podařilo ve spolupráci s Magistrátem města Brna otevřít nové a unikátní stanové městečko v areálu bývalé vojenské střelnice u Anthroposu. DCHB zajišťovala nepřetržitý provoz městečka od 17. dubna do poloviny srpna 2020.

V tomto čase poskytlo nové centrum devadesáti klientům bezpečný nocleh, pravidelnou stravu, prostor pro osobní hygienu, základní zdravotní péči nebo poradenství. Kapacita byla po celou dobu naplněná. Většina lidí byla ubytována ve stanech, dočasných přístřešcích nebo velkoprostorových stanech. Diecézní charita Brno klientům vydávala třikrát denně stravu. Obědy dodávala magistrátní jídelna, dárce i Diecézní charita Brno. Lidem byly k dispozici také roušky či možnost výměny šatstva.

Charita v centru poskytovala sociální poradenství a příležitost k smysluplnému trávení času. Klienty navštěvovali i pracovníci poradny centra CELSUZ a Terénní služby sv. Františka. Všem byla nabídnuta pomoc s řešením jejich situace nebo hledáním stabilnějšího bydlení.

PEČE O NEMOCNÉ A UMÍRAJÍCÍ V DOBĚ PANDEMIE

Pilířem charitní práce vždy byla péče o nemocné a umírající. Nemocným a jejich rodinám Charita poskytovala služby jako Charitní pečovatelská služba, Domácí zdravotní péče (dříve označovaná jako Charitní ošetrovatelská služba) a Domácí hospicová péče. V Oblastní charitě Rajhrad byl navíc nevyhlášeně nemocným k dispozici největší lůžkový hospic v České republice.

Úkolem domácích zdravotních služeb bylo a je pomoci pacientům s odbornou zdravotní péčí doma, v jejich přirozeném prostředí. V roce 2020 už DCHB s domácími zdravotními službami zajížděla do 983 měst a obcí v celém Jihomoravském kraji a v části Vysočiny. Charitní zdravotní sestry denně ujely v průměru třicet až sedmdesát kilometrů.

Pečovat o nemocné a umírající doma dokázala Charita i v době pandemie nového koronaviru. Ukázalo se, že v situaci, kdy se české zdravotnictví ocitlo na hraně kapacit, byla domácí zdravotní péče důležitou součástí zdravotního systému. Mnozí pacienti byli už od jarních měsíců přesouváni do domácího ošetření proto, aby uvolnili kapacity nemocnic pro covid-19 pozitivní nemocné. Tento trend se pak v průběhu roku opakoval.

Náročnost domácí zdravotní a hospicové péče byla v prvních týdnech umocněna nedostatkem ochranných pomůcek. DCHB se snažila pomocí dárců a vlastních aktivit zajistit základní ochranu pracovníků i klientů. Později, kdy se situace při nákupu ochranných pomůcek stabilizovala, bylo jasné, že finanční náklady jsou obrovské. Je nutné dodat, že péče o nemocného v domácím prostředí, běžně kladla vysoké nároky na pracovníky. Vlivem pandemie tyto požadavky ještě vzrostly. Například paliativní týmy (tvořené zdravotní sestrou, lékařem, sociálním pracovníkem, duchovním a pastoračním asistentem či psychologem) musely pracovat bez osobní spolupráce či střídání u klienta. Navíc základem hospicové péče je i podpora pacienta a jeho rodiny, kterou bylo v ochranných pomůčkách velmi složité realizovat.

Nové aktivity pro nevléčitelně nemocné

Dobrovolnické centrum DCHB ve spolupráci s jednotlivými OCH připravilo pro rodiny pacientů v terminálním stádiu nový program s názvem Blízké srdce v odcházení. Cílem projektu je prostřednictvím dobrovolníků odlehčit rodinám, které pečují o umírajícího blízkého. Blízké srdce v odcházení odstartovalo propagací v letním období. Nastupující podzimní vlna a zhoršení epidemické situace ale pozastavily další aktivity v tomto směru.

SPOLUPRÁCE V DOBĚ PANDEMIE

Náročný rok pandemie se v DCHB podařilo zvládnout především díky přístupu všech pracovníků Charity. Ukázalo se, že i přes extrémní zátěž to byli právě zaměstnanci, kteří neúnavně poskytovali své služby všem potřebným. Často nad rámec svých běžných povinností nebo ve volném čase organizovali potřebnou pomoc. Velkou flexibilitu a otevřenost prokázali vedoucí pracovníci, kteří se celý rok potýkali s neustálými změnami, omezeními a komplikacemi. Manažeři odpovědně hledali cesty, jak dobře nastavit aktivity DCHB a zajistit bezpečí klientů, zaměstnanců i dobrovolníků.

První dny pandemie byly bohužel spjaty s nedostatkem ochranných pomůcek. Jejich absence výrazně zvyšovala riziko nákazy pracovníků a klientů. Vedení DCHB si toto nebezpečí uvědomovalo a okamžitě usilovalo o získání ochranných pomůcek ze všech vhodných zdrojů nebo darů. Skvěle na výzvy reagovala veřejnost. Podporovatelé, dárci, pracovníci a lidé z farností okamžitě šli pro pracovníky zdravotních a sociálních služeb roušky. Některé společnosti přinášely vlastní zásoby ochranných pomůcek apod. Zájem o dobrovolnictví se v roce 2020 zvýšil až o stovky procent. Díky dobrovolníkům tak DCHB v Brně dostala více než 9 500 ušitých roušek – do šití se zapojilo až sedm set lidí, do pomoci ve službách přes osmdesát dobrovolníků. Vlna solidarity a podpory byla obrovská a DCHB pomohla překlenout náročná období.

DCHB také po celou dobu pandemie úzce spolupracovala s partnery a státní správou. Důležité partnerství navázala s Magistrátem města Brna, Jihomoravským krajem, Krajem Vysočina, Masarykovou univerzitou, Divadlem Husa na provázku nebo partnery z neziskového sektoru – např. společností Podané ruce a mnoha dalšími.

Velkou podporu a pomoc vnímala v pandemickém roce 2020 DCHB také od Biskupství brněnského a farností spadajících pod jeho správu. Příkladem konkrétní spolupráce byla podpora farností při hledání specifické skupiny dobrovolníků na výpomoc v zařízeních v době podzimní vlny pandemie. Díky skvělé komunikaci s věřícími se velmi rychle podařilo zajistit dobrovolníky. Pracovníci i vedení DCHB vyjadřovali vděk za duchovní vedení a posilu od mnoha konkrétních kněží. Na intranetu se pro pracovníky objevovalo minutové duchovní zamyšlení, měli přístup k duchovní podpoře včetně mší svatých sloužených za Charitu.

Rok 2020 – tedy rok pandemie onemocnění covid-19 – byl po všech stránkách mimořádný. DCHB je vděčná všem, kteří jakkoliv pomohli zmírnit dopady této krize. Velké díky patří všem zaměstnancům, podporovatelům, dobrovolníkům, farníkům i Biskupství brněnskému, že přispěli k naplnění charitního poslání milosrdné lásky bližnímu v čase celosvětové pandemie.

Hospodaření v roce 2020

Výnosy v Kč

Vlastní výkony a služby	106 345 530
Tržby za služby od zdravotních pojišťoven	176 255 550
Dotace od ministerstva a Rady vlády	263 554 000
Dotace od krajů	48 202 940
Dotace od obcí	83 782 950
Ostatní dotace	111 975 000
Sbírky, dary	15 194 030
Ostatní	35 212 381
Celkem	840 192 381

Náklady v Kč

Osobní	648 642 542
Ostatní	15 460 925
Spotřeba materiálu a energie	84 143 484
Služby	55 770 814
Odpisy	31 305 748
Celkem	835 323 513

Podrobné informace v samostatné výroční zprávě
Decézní charity Brno na <http://dchb.charita.cz/ke-stazeni/>

DIECÉZNÍ CÍRKEVNÍ SOUD

Při Diecézním církevním soudě v Brně působilo během roku 2020 sedmdesát pět pracovníků a spolupracovníků. Kromě několika stálých zaměstnanců, kteří pracují v kancelářích soudu, je většina pracovníků externích. Tento specifický rok byl poznamenán pandemií covid-19 a s tím souvisejícím, vládou vyhlášeným nouzovým stavem, což se samozřejmě odráží i ve výsledcích soudní činnosti.

Počátkem roku proběhlo tradiční zasedání soudu. Tímto názvem je označován studijní den, kdy se setkají pracovníci soudu a vyslechnou si několik přednášek spolu s informacemi ze soudní kanceláře. Tento rok byla soudním vikářem přetlumočena promluva papeže Františka k zahájení soudního roku u soudu Římské roty a zazněla přednáška moderátora soudní kanceláře na téma *Historický vývoj a sociokulturní změny od 18. století ve vztahu k církevní nauce o manželství*. Přednáška dopomohla uvědomění si kontinuity učení církve, v jehož kontextu lze správně interpretovat současné magisterium papeže Františka.

Následující dění na soudu probíhalo běžným způsobem, dokud na jaře nepřišlo nařízení vlády České republiky o zahájení nouzového stavu z důvodu pandemie covid-19. Tato situace, která paralyzovala život společnosti, vedla k pozastavení výkonu některých prací a činností, a diecézní kurie, jakož i soud, byly uzavřeny pro veřejnost. Na soudu během léta, kromě běžné administrativy, probíhaly oproti jiným rokům nestandardně výslechy a jednání vedoucí k rozhodnutím v kauzách (letní období je jinak určeno pro čerpání dovolených). Nadto se během léta podařilo doplnit soudní knihovnu o cennou řadu dokumentů *Acta Apostolicae Sedis* 1971–2017. Kolekce byla soudu z větší míry darována.

Na podzim přišla druhá vlna pandemie a situace se oproti jarnímu období stále zhoršovala. Na základě těchto skutečností soudní vikář požádal Nejvyšší soud Apoštolské signatury v Římě, jako nadřízený orgán, o dovolení konat výslechy a rozhodovat kauzy on-line formou. Signatura udělila dne 5. října 2020 dovolení (do 31. 3. 2021) pro on-line výslechy, nikoli však pro rozhodování soudců. Tuto skutečnost následně prohloubil soudní vikář vydaným odborným článkem v časopisu *Adnotatio iurisprudentiae* 1/2020 s názvem *Diskuse soudců k vynesení rozhodnutí o platnosti manželství v době pandemie*. Zároveň byla pod jeho vedením zpracována instrukce pro konání výslechů telematickou formou, kde

jsou přesně stanoveny podmínky pro realizaci on-line výslechů, aby byly zajištěny všechny potřebné náležitosti. Za tím účelem byla dovybavena soudní jednací síň technickými prostředky (kamera, mikrofon, reproduktory), ale také hygienickými a ochrannými prostředky (průhledná přepážka mezi vyslychajícím a vyslychaným, dezinfekce) pro případ, že někdo ze svědků přijde k výslechu osobně, což je instrukcí rovněž umožněno. Díky udělenému dovolení Apoštolskou signaturou, pečlivému a řádnému zachování instrukce pro on-line výslechy se podařilo bez problémů uskutečnit množství telematických výslechů, jakož i výslechů za osobní přítomnosti vyslychaného. Co se týče ostatní administrativní práce, ta byla dál v soudních kancelářích, i když s jistými limitacemi, souvisejícími s absencí kvůli karanténě, vykonávána; a soudci, kterým nebránila vážná nesnáze nebo vzdálenost, přijížděli do soudní kanceláře, aby jednotlivé soudní záležitosti rozhodovali.

V roce 2020 se u Diecézního církevního soudu v Brně projednávalo 141 kauz. Jedná se o různé druhy soudních nebo administrativních řízení, přičemž 99 kauz pocházelo ještě z minulých let a jednalo se o dosud nedořešené kauzy. Během roku se podařilo ukončit 42 kauz, z nichž 23 byly spory o platnost manželství.

V následující tabulce uvádíme počty rozsudků ohledně platnosti manželství ve srovnání s dřívějšími roky:

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Neplatná manželství	21	23	16	23	23
Platná manželství	7	10	10	6	3
Celkový počet rozsudků	28	33	26	29	26

Z celkového počtu 141 projednávaných kauz nebylo vyřešeno 82, přičemž 58 kauz projednává spor o platnost manželství. V rámci neukončených kauz je evidováno také několik záležitostí, které čekají na rozhodnutí Apoštolského stolce, byť řízení na diecézní úrovni je již ukončené.

Navzdory překážkám z důvodu pandemie a činnosti soudu v nouzovém režimu, pracovní výsledky nejsou špatné a ani na počtu ukončených kauz ve srovnání s rokem 2019 to není znát. Také u počtu rozsudků v kauzách o platnost manželství lze pozorovat pouze nepatrný rozdíl.

Akademie kanonického práva

Rok 2020 byl navzdory pandemické situaci bohatý na vzdělávací aktivity. V lednu bylo zahájeno dlouho plánované Diplomové studium manželského kanonického práva, kterého se účastní třicet šest studentů z České a Slovenské republiky. Každý měsíc probíhající několikadenní studijní setkání ve Vranově u Brna se uskutečnilo v lednu, únoru a červnu. Od března do května, kvůli první vlně pandemie, se studium neuskutečnilo. Protože se na podzim pandemická situace zhoršovala, od října přešlo toto studium na on-line formu. Po překonání počátečních technických potíží se ukázalo, že každotýdenní on-line forma studia je plně vyhovující a maximálně užitečná.

Kromě vyučování kanonického práva se v roce 2020 podařilo v rámci Studia manželství a rodiny uspořádat, za spolupráce ostravského Centra pro rodinu a sociální péči, ve dnech 19. až 25. července Formační týden manželství a rodiny. Setkání na Velehradě, jehož součástí byly odborné přednášky, duchovní program, sdílení a program pro děti, se účastnilo dvacet čtyři rodin se šedesáti dětmi a čtyři duchovní. Výsledkem formačního týdne byla všeobecná spokojenost, ze strany organizátorů nadšení pro další návaznou práci a ze strany účastníků chuť pokračovat ve formaci.

Pandemická situace roku 2020 umožnila bohatou publikační činnost. Podařilo se vydat tyto publikace:

- *Adnotatio iurisprudentiae* 1/2020; uzavření manželství církevní formou
- *Adnotatio iurisprudentiae* 1-2/2018 a 1-2/2019; transparentnost a delaicizace
- *Adnotatio iurisprudentiae, Supplementum* 5, Akta ze IV. sympozia kanonického práva
- Rodina – ideál církve dnes; sborník příspěvků z konference o manželství a rodině a z formačního kurzu studia 2018-2019
- *Adiuro te IV*; psychiatrická služba a rozlišovací úkol exorcisty
- Pravidla vysluhování exorcismu v katolické církvi v souladu s platným obřadem
- *Testimonium martyrii* (3 čísla)

Komentáře k uvedeným publikacím:

„*Adnotatio iurisprudentiae*“ je časopis jurisprudence kanonického práva, jehož součástí jsou velmi cenné texty, jako jsou papežské promluvy k soudu Římské roty, sentence téhož soudu a odborné články zahraničních i místních autorů, obvykle na aktuální témata.

Sborník „*Adiuro te*“ je soubor odborných textů o službě exorcismu v českém jazyce, zabývá se liturgickým právem, a vychází jako podpora pro správnou praxi udílení svátostiny exorcismu. Kniha „Pravidla vysluhování exorcismu...“ je překladem italské verze „*Linee guida per il ministero dell'esorcismo*“ vydané Mezinárodní asociací exorcistů, která tento z velké míry právní text zpracovávala několik let pod vedením Kongregace pro klérus, za součinnosti Kongregace pro nauku víry a Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. Český text vyšel prakticky paralelně s italským originálem a prošel důkladnými teologickými posouzeními, jakož i jazykovou korekcí. Proto je kniha cenným příspěvkem nejen pro oblast teologie a práva, ale zvláště pro pastorační praxi.

Novinkou tohoto roku je také bulletin „*Testimonium martyrii*,“ který začal být na jaře vydáván jako podpora zbožnosti Božího lidu a jako pomůcka k lepšímu poznání služebníků Božích, kněží brněnské diecéze Václava Drboly a Jana Buly, jejichž kanonizační proces v současné době probíhá na Kongregaci pro svatořečení v Římě a chýlí se do finální fáze.

Rok 2020 neumožnil pokračování Mezinárodní školy řízení institutu zasvěceného života, která byla zahájena na podzim 2019. Účastníci „školy“ žádali o pozastavení tohoto studia z důvodu obavy z možné nákazy koronavirem a možnost on-line formy prozatím odmítli. Studium je tedy pozastaveno. V dubnu 2020 se také z důvodu mimořádného nouzového stavu a nemožné účasti zahraničních přednášejících neuskutečnila plánovaná „Konference o manželství a rodině“ na téma „Éros a agapé v manželském životě. Konference je prozatím přesunuta na nestanovený budoucí termín.

Máme naději, že následující kalendářní rok přinese zase nové plody úsilí pro dobro církve a že přijetím vedení Boží prozřetelnosti dokážeme ještě lépe využívat darovaného času a všech dostupných prostředků, a to i technických, ke spoluúčasti na Božím plánu spásy.

KULTURA A PAMÁTKY

Diecézní muzeum

Rok 2020 byl v Diecézním muzeu poznamenán, stejně jako v jiných oblastech, epidemií koronaviru covid-19. Dveře muzea se musely návštěvníkům třikrát úplně uzavřít. První uzávěra trvala od 12. března do 17. května, druhé uzavření od 12. října do 6. prosince, poslední pak od 18. prosince. Tato nucená uzavření a celosvětová epidemie koronaviru znamenala nejen velmi výrazný úbytek návštěvníků, ale také příležitost zaměřit se na pastorační činnost ve virtuálním internetovém prostoru.

V době jarní uzávěry došlo k zásadní přestavbě veřejných prostor muzea. Ve vestibulu byla vybudována nová, pro návštěvníky přívětivější, recepce a původní prostor pokladny byl přeměněn na společnou kancelář pracovníků muzea a Diecézního konzervátorského centra, které se stalo součástí Diecézního muzea nejen personálně, ale též umístěním pracoviště.

Druhou významnou aktivitu pracovníků Diecézního muzea znamenala příprava nové stálé expozice sakrální architektury v brněnské diecézi instalované v interiéru bývalého hospodářského zázemí domu Petrov 1 a exteriéru Zahrad pod Petrovem. Expozice, na níž se podílela Fakuta architektury VUT v Brně, představuje nejen architektonické principy románských, gotických

a barokních staveb, ale též vybraná místa v naší diecézi. V následujících letech bude postupně představeno dvacet čtyři architektonicky zajímavých staveb z doby vzniku ve 12. až 18. století. Tuto expozici od jejího otevření 8. června 2020 i přes průběžné uzávěry zhlédly přibližně čtyři tisíce návštěvníků.

Pro letní sezonu byla v rámci projektu Kultura v areálu Petrova 2020 instalována v kryptě katedrály výstava s názvem „Víra, Naděje, Láska“, která připomínala jubilea tří světců spjatých s naší diecézí – 800 let od narození sv. Zdislavy, 400 let od mučednické smrti sv. Jana Sarkandera a 200 let od úmrtí sv. Klementa Maria Hofbauera. Výstava reflektovala život a duchovní odkaz těchto mimořádných osobností a představila umělecká díla z období 17. až 20. století jako výraz úcty a obdivu k jejich svatému životu. Výstavu navštívilo bezmála dva tisíce osob.

Další výstava instalovaná v prostoru katedrály, kterou připravili pracovníci muzea, připomínala prvního brněnského biskupa Matyáše Františka Chorinského, od jehož narození v říjnu uplynulo 300 let. Výstava vyvolala mediální zájem o osobu prvního brněnského biskupa a celkem ji vidělo přes tři tisíce zájemců.

Poslední panelová výstava s názvem „Veraikon. Turínské plátno – podoby Kristovy tváře“, byla umístě-

na na konci roku ve vestibulu muzea. Tato instalace byla upravenou reprízou úspěšné výstavy z roku 2011. Zmíněná expozice byla na podzim také zapůjčena do Bučovic. Celkem tuto výstavu v roce 2020 navštívilo asi pět set osob.

Na výroční Den Brna připravili pracovníci muzea komentované prohlídky pěti brněnských kostelů, a následně i samostatně jezuitského kostela Nanebevzetí Panny Marie, dětskou prohlídku areálu Petrova s názvem „Brněnské poledne“ a koncert vokálního kvintetu Societas Incognitorum. Těchto akcí se zúčastnilo odhadem čtyři sta účastníků Dne Brna.

Novou aktivitou bylo v muzeu pořádání letního příměstského tábora nejen pro děti zaměstnanců biskupství s názvem Za tajemstvím Petrova. Kapacita obou turnusů byla obsazena a podle ohlasů samotných dětí se jednalo o úspěšný projekt, v němž muzeum plánuje v dalších letech pokračovat.

Muzejní hřiště, program pro děti ve věku 6 až 10 let, se mohl vzhledem k situaci uskutečnit při osobním setkání jen čtyřikrát. Dvě další aktivity se uskutečnily ve virtuálním prostředí na facebookové stránce muzea. Největší úspěch zaznamenalo hřiště, při němž účastníci doplňovali po vzoru komiksu text do vytvořených „bublin“ k exponátům z expozice Vita Chirsti. Aktivit se v různých formách zúčastnilo na sto padesát dětí.

Na You Tube kanál Diecézního muzea přibyly nahrávky přednášek historika Petera Futáka, který pohovořil o prvním brněnském biskupu Matyáši Františku a rodu Chorinských z Ledské, dále otce biskupa Pavla Konzubula

s názvem "Dušičkové hospodaření aneb poslední věci člověka". Novokněz P. Jan Pavlíček pronesl adventní zamyšlení. Zmíněné tři nahrávky prozatím zhlédlo na čtyři sta osob.

V období uzávěr připravovali pracovníci muzea na facebooku také citáty z aktuálních liturgických textů ilustrované fotografiemi vystavených exponátů.

Stálou expozici Vita Christi navštívilo v roce 2020 přibližně devět set návštěvníků. Galerii Diecézního muzea s prodejní výstavou současného sakrálního umění pak dalších pět set osob. Mnohá díla z prodejní výstavy byla prodána zájemcům. Jejich místo nahradila díla nová.

Mimo návštěvníky jednotlivých akcí a výstav zavítalo do prostor muzea pro informaci nebo za nákupem suvenýrů další čtyři tisíce osob, především turistů.

V roce 2020 tak pestré aktivity pracovníků Diecézního muzea i přes nepříznivé okolnosti oslovily téměř šestnáct tisíc zájemců.

V roce 2020 pokračovalo Diecézní konzervátorské centrum ve své hlavní činnosti, která spočívá v dalším preciznějším zpracovávání evidence, v inventarizaci předmětů, v jejich podrobné specifikaci, v doplňování a upřesňování údajů u jednotlivých předmětů. Tímto způsobem se veškerá data ukládají do informačního systému Diecézního konzervátorského centra. Do konce roku 2020 bylo zpracováno 52 510 nemovitých a movitých kulturních předmětů, které jsou ve vlastnictví či správě farností nacházejících se na území brněnské diecéze. V roce 2020 byla evidence doplněna o 94 hodnotných uměleckých předmětů, které byly objeveny buď při revizích, nebo při doplňujících evidencích.

Na začátku roku 2020 všechny farnosti obdržely nově vytištěné aktuální evidenční karty movitých předmětů kulturní hodnoty a památkově chráněných předmětů. Pro potřeby archivace bylo na jaře v roce 2020 uskutečněno protokolární předání evidenčních karet movitých předmětů kulturní hodnoty všech farností do Diecézního archivu.

V roce 2020 se dále pokračovalo v postupném deponování nejvíce ohrožených předmětů do depozitáře brněnského biskupství, který splňuje veškeré současné technické požadavky kladené na moderní depozitáře. V současné době se v depozitáři nachází 3 655 předmětů.

Celkový počet karet	52 510
z toho movitých předmětů	51 155
nemovitých	1 355
Zapsané kulturní památky	12 764
movité	11 876
nemovité	888
Umístění v depozitáři	3 655
výpůjčky	641
krádeže	190

Diecézní konzervátorské centrum i v uplynulém roce pomáhalo při prezentaci a popularizaci uměleckých církevních předmětů, zajišťovalo výpůjčky kulturně hodnotných předmětů na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí. Nejvýznamnější byla spolupráce s Národní galerií na přípravě výstavy jednoho z nejvýznamnějších představitelů českého poválečného umění „Mikuláš Medek - Nahý v trní“, která se uskutečnila ve dnech 11. září 2020 až 31. ledna 2021 ve třech prostorách NG v Praze – ve Valdštejnské jízdárně, Veletržním paláci a díla se sakrální tematikou byla vystavena v Klášteře sv. Anežky České.

Další výstavou, na které spolupracuje Diecézní konzervátorské centrum, je výstava „Nad slunce krásnější“. Plzeňská madona a krásný sloh. Tato expozice ve výstavní síni Masné krámy v Západočeské galerii v Plzni byla zahájena 27. října 2020 a bude ukončena 28. března 2021. Se Severočeskou galerií výtvarného umění v Litoměřicích spolupracovalo diecézní konzervátorské centrum při přípravě výstavního projektu Galerie a muzeum litoměřické diecéze JAKO HOST Arcidiecézního muzea Olomouc, který se koná od 10. prosince 2020 do 18. dubna 2021.

S Národním památkovým ústavem v Telči je nastavena dlouhodobá spolupráce i při přípravě podkladů pro výzkumný projekt NAKI II „Telč a jezuité, řád a mecenáši“, jehož cílem bylo zpracovat stavební historii a zmapovat movité vybavení kostelů v Telči. V rámci uplynulého roku byl tento projekt završen výstavou „Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši“, která proběhla od 11. června do 13. září 2020 v prostorách bývalé jezuitské koleje v Univerzitním centru Masarykovy univerzity v Telči.

V rámci spolupráce s Moravskou galerií v Brně byly galerií opět prodlouženy dlouhodobé výpůjčky umělecko-historických předmětů, které jsou součástí stálé expozice v Dietrichsteinském paláci v Brně.

rok	2017	2018	2019	2020
počet výpůjček	18	9	9	4

Diecézní konzervátorské centrum pokračuje také ve zprostředkovávání výpůjček potřebných sakrálních předmětů mezi farnostmi. Diecézní konzervátorské centrum zaštiťuje i dary nevyužívaných sakrálních předmětů pro jiné farnosti. Celkově bylo uzavřeno 30 výpůjčních smluv:

rok	2017	2018	2019	2020
počet výpůjček	10	23	41	30

a 7 darovacích smluv:

rok	2017	2018	2019	2020
počet darovacích smluv	32	23	11	7

Diecézní konzervátorské centrum pokračuje ve spolupráci s Akademií věd České republiky ve zpracovávání podkladů pro další díly publikací „Umělecké památky Moravy a Slezska“. Poskytuje také v souladu se svým posláním odborné konzultace farnostem v záležitostech oprav a údržby mobiliáře, pokračuje ve spolupráci s ostatními diecézními konzervátorskými centry i s Policií České republiky. V rámci této spolupráce se v roce 2020 podařilo nalézt památkově chráněné svícny odcizené z kostela sv. Bartoloměje v Opatově v roce 2004.

Neméně důležitou činností Diecézního konzervátorského centra je dohled nad studiem v církevních objektech, včetně agendy schvalování pořizování fotodokumentace. V průběhu roku 2020 bylo uděleno 33 povolení k fotografování, filmování a povolení k publikaci reprodukcí uměleckých děl.

rok	2017	2018	2019	2020
počet badatelů	13	39	23	28

Knihovna Biskupství brněnského

Rok 2020 se zapsal do dějin mimořádnými událostmi, které poznamenaly nejen chod knihovny. Celý svět byl zasažen pandemií nemoci covid-19. Knihovna biskupství byla z důvodu vládních nařízení zcela uzavřena během roku hned dvakrát. Poprvé to bylo od 23. března do 21. dubna a podruhé od 22. října do 3. prosince. I mezi těmito opatřeními však byl styk s čtenáři omezen na tzv. „výdejní okénko“. Čtenáři si knihy rezervovali v elektronickém katalogu a v knihovně si za dodržení přísných hygienických opatření objednávky vyzvedli.

V době uzavření knihovny probíhaly práce, na které dřív nebyl čas. Knihovna Mons. Vorlíčka procházela očišťováním, inventarizací a kontrolou záznamu. Díky dotaci z programu ministerstva kultury byly také doplňovány informace o autorech těchto italských knih, kterými jsou většinou biskupové, kněží, teologové, křesťanští spisovatelé. Údaje o nich se vytváří podle přísných knihovnických katalogizačních pravidel a správnost kontroluje Národní knihovna. Současně se skenují obálky a obsahy knih. Takto připravené záznamy jsou odesílány do Souborného katalogu Národní knihovny, kde jsou k dispozici většímu množství zájemců.

Další těžkostí, která přišla hned se začátkem nového roku a s kterou se museli zaměstnanci i čtenáři vyrovnat, byly stavební práce probíhající v areálu kláštera sester alžbětinek. Hospic svaté Alžběty provádí rekonstrukci pravého křídla, čímž získá dvacet tři lůžek pro umírající pacienty. Nicméně knihovna přišla

o toalety a dočasně využívá sociální zařízení hospice na druhé straně kláštera. Stavební práce, které doprovází hluk a prašnost, navíc ztížily návštěvníkům knihovny přístup. Přes všechny překážky, které rok 2020 přinesl, si čtenáři půjčili téměř šest tisíc knih, což je jen o čtyři sta méně než v předchozím roce. Bylo sice zaznamenáno o 150 návštěv knihovny méně, ale o to více si čtenáři knihy prodlužovali a rezervovali. Rekordní byly návštěvy a hledání v elektronickém katalogu knihovny. Pokračoval i nákup nových knih či zařazení darů, celkem bylo do katalogu přidáno 682 nových přírůstků.

V měsíci lednu se ještě podařilo připravit pro čtenáře dvě přednášky biblisty Zdeňka Sovíše z cyklu „Putování praotců“. Dva čtvrtky po sobě bylo možné se přenést do doby Abraháma, Mojžíše či Josefa Egyptského, sledovat jejich život a víru, ale také se prostřednictvím fotografií z nejnovějších archeologických objevů podívat na místa, kde tito praotcové žili. Jsou pro nás povzbuzením, příkladem a nadějí v těžkých časech.

Diecézní archiv

K 31. prosinci 2020 spravoval archiv 478 archivních fondů a sbírek o celkovém rozsahu 1534,53 bm. Výsledný přírůstek za rok 2020 tedy činil 11,22 bm. Činnost diecézního archivu v roce 2020 výrazně poznamenala pandemie covidu-19, jejímž důsledkem byl především úbytek odpracovaných dní. Paradoxně velmi příznivě se přísná regulační opatření projevila v možnostech předarchivní péče – řada farností se rozhodla využít nařízené karantény k dlouho odkládanému „úklidu“ kanceláří s následným předáním

historických úředních dokumentů do ústřední spisovny biskupství. Její materiály se tak v roce 2020 rozrostly o dalších 29 bm, které po zaevidování stávající archivní soubory pěkně doplní. Vůbec nejcitelněji covidová situace poznamenala oblast badatelské agendy. Po značnou část roku byla badatelna archivu veřejnosti zcela nepřístupná, v mezidobích fungovala v omezené kapacitě a za zpřísněných hygienických podmínek. Komunikace s badateli tak probíhala především elektronickou cestou. Nestandardní podmínky se odrazily i ve skladbě badatelské komunity. Jako nejvytrvalejší se ukázali zájemci z oboru genealogie, kteří hledali doplnění svých poznatků načerpaných v matrikách dostupných na internetu. Žádané byly ovšem i informace k tématům, pro něž Diecézní archiv tradičně nabízí cenné prameny – dějiny jednotlivých farností, řádů a kongregací, životopisy duchovních, stavebně-historický vývoj kostelů, far a jiných církevních objektů. Potěšitelným jevem poslední doby je zvýšený zájem obcí o drobnou sakrální architekturu a plastiku za účelem oprav historických polních křížů, božích muk a kapliček.

Častými návštěvníky archivu byli řešitelé vědecko-výzkumných projektů i zástupci občanských iniciativ, návštěvnost ze strany studentů vysokých škol naproti tomu byla ve srovnání s jinými léty menší, což lze také považovat za důsledek „covidového“ roku.

V archivní studovně bylo zaznamenáno sedmdesát tři badatelských návštěv, kterým bylo předloženo k nahlédnutí 650 evidenčních jednotek. Pro potřeby úřadů a soukromých zájemců archiv vypracoval padesát šest rešerší a zodpověděl téměř sto sedmdesát běžných

badatelských dotazů. Nejcennější materiály diecézního archivu byly publikovány v příspěvku věnovaném papežským listinám, vydávaným při obsazování úřadu brněnského biskupa (ve sborníku Mikulovských kolejních kabinetů), dopracovány byly texty, jimiž se Biskupství brněnské prezentuje na mezinárodním portále Monasterium, archiválie z fondů Diecézního archivu posloužily i k přípravě reportáže České televize, věnované 300. výročí narození prvního brněnského biskupa Matěje Františka Chorinského.

■ Středisko pro liturgickou hudbu

Hlavními body činnosti Střediska pro liturgickou hudbu (dále SLH) je péče o varhany a zvony v diecézi, povolování a dohled nad pořádáním koncertů duchovní hudby, které se konají v kostelích na území diecéze, spolupráce s institucemi, které mají co do činění s hudbou a hudbou duchovní, práce na hudebně-liturgických dokumentech a skladatelská činnost - jak vlastní (SLH), tak i pořádání různých skladatelských soutěží.

Prakticky celý rok 2020 byl poznamenán pandemií onemocnění covid-19. Již od postní doby byly zrušeny téměř všechny koncerty v kostelích, a nově bylo nutné nějakým způsobem řešit liturgický provoz v celé zemi. Protože nebylo možné předpokládat nějaký pozitivní vývoj, bylo zrušeno množství hudebních festivalů, leckteré programy byly přesunuty na budoucí rok.

Co však bylo epidemií zasaženo minimálně, je varhanářství. I za této výjimečné situace probíhaly smluvené akce podle plánu, dokonce se mnohé větší plánované projekty podařilo dovést k realizaci.

Varhany

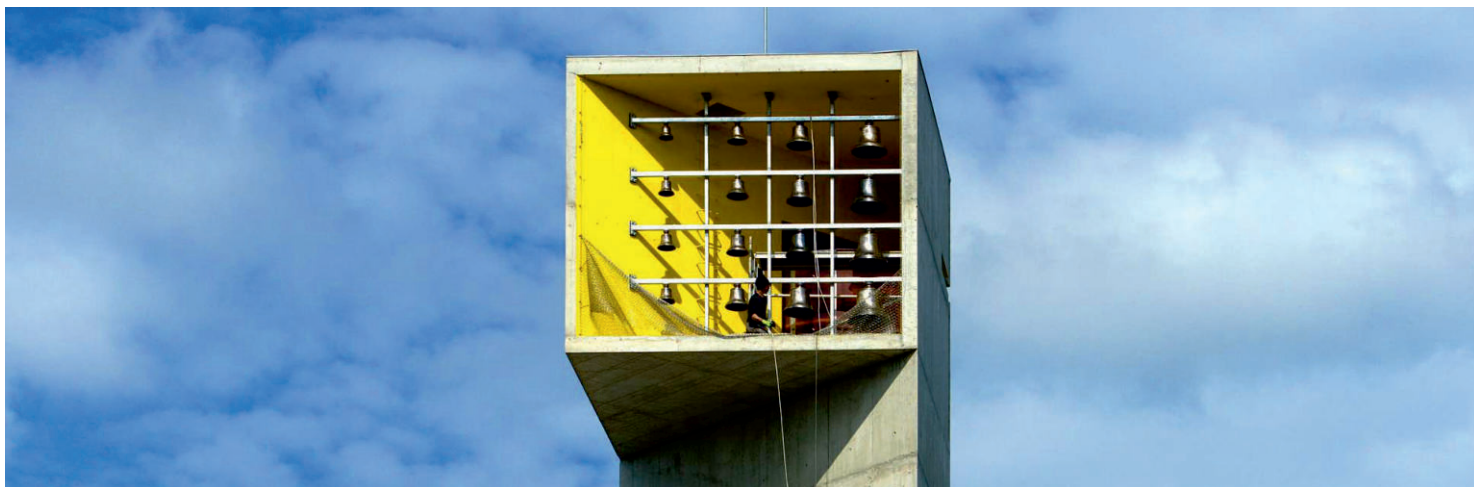
V loňském roce uskutečnil diecézní organolog dvacet pět výjezdů k nástrojům v kostelích i do varhanářských dílen. Prohlédl sedmnáct nástrojů a je možné konstatovat, že varhanářské práce, které se nejčastěji provádějí a hodnotí, jsou spíše drobné až středně náročné povahy, většinou čistící, ladící a seřizovací. Častěji se nyní vyskytuje přání mít v kostele transfer menšího nástroje, než prvoplánově pořizovat do farností

digitální varhany. Dlouhodobě se však plánují i opravy či přestavby zásadnějšího rázu, do popředí se opět dostávají snahy o restaurování historicky i řemeslně hodnotných varhan.

Zvony

Podle informací diecézního kampanologa bylo letos realizováno několik malých projektů, které zcela zastínilo dokončení zvonohry pro nový kostel blahoslavené Marie Restituty v Římskokatolické farnosti Brno-Lesná.

Koncerty

V roce 2020 prošlo agendou SLH pouze 92 žádostí o povolení koncertu. Je to třetinové množství oproti minulému roku. Spolupráce s dramaturgy festivalů, využívajících liturgické prostory na území diecéze, se tak dostala do odlišné formy. Plánovalo se daleko více snímaných koncertů pouštěných ze záznamu nebo živých přenosů (live-stream).

Liturgicko-hudební dokumenty

Vedoucí SLH je stále jako jediný Čech členem prezidia mezinárodní studijní společnosti Universa Laus (dále UL). Tato společnost byla založena v roce 1956 a snaží se o praktické začleňování závěrů II. Vatikánského koncilu do hudebně-liturgické praxe. Každoročně se koná kongres s hudebně-vědnou, hudebně-liturgickou, a hudebně-praktickou náplní, který rozebírá a pracuje na zkvalitňování liturgické hudby, zejména ve vztahu ke slavicímu společenství věřících. Letos se měl kongres konat v brněnské diecézi, v paulánském klášteře ve Vranově u Brna, ale nebylo možné ho vzhledem k pandemii covidu-19 uskutečnit. Jeho konání se tedy přesunulo do budoucnosti, protože rok 2021 byl již z dříve domluvený s francouzskou částí UL.

Dále pokračuje spolupráce SLH s Liturgickou komisí České biskupské konference, v loňském roce bylo uskutečněno několik setkání a videohovorů týkajících se přípravy velkého národního projektu.

CÍRKEVNÍ TURISTIKA

Církevní turistika prezentuje křesťanské církevní památky, poutní místa a další zajímavosti, které mají křesťanskou víru jako společného jmenovatele. Zároveň představuje nové možnosti využití církevních objektů a propojuje křesťanské církevní památky s ostatními doprovodnými aktivitami, přispívajícími k obnově duchovních, duševních i fyzických sil. Koncept projektu reaguje na poselství Papežské rady pro pastorační migraci a lidí mimo domov, které uvádí, že existuje mnoho farností, které v turistických destinacích vítají návštěvníky, nabízejí jim liturgická, vzdělávací a kulturní setkání s nadějí, že čas dovolené „prospěje jejich lidskému i duchovnímu růstu, a že ani během volna nemůžeme zapomínat na Boha, který nikdy nezapomíná na nás“. Za tímto účelem se farnosti snaží rozvinout „přátelskou pastorační“, která jim umožňuje uvítat příchozí v duchu otevřenosti a bratrství a ukázat jim živé a přívětivé společenství.

Projekt Církevní turistika je určen nejširší veřejnosti a navazuje na úspěšné projekty Noc kostelů a Křesťanský advent a Vánoce. Jednotný vizuální styl propojuje jednotlivé aktivity církevní turistiky, prezentuje je navenek, a tak zdůrazňuje a posiluje povědomí veřejnosti o nabídce církevní turistiky. Práce Oddělení Cestovního ruchu a církevní turistiky je velmi pestrá a sahá od vývoje webových stránek, přes vytipování neobsazených far a objektů vhodných pro využití v turismu, vzdělávání pracovníků v církevním cestovním ruchu, vydávání propagačních tiskovin, až po marketingové aktivity.

Oblast Církevní turistiky byla v roce 2020 poznamenána pandemií onemocnění covid-19. V sektoru ubytovacích služeb byla zavedena přísná opatření. V jarních a zimních měsících byl omezen pohyb osob v České republice, a byl pozastaven provoz ubytovacích služeb. Během hlavní turistické sezóny se protiepidemická opatření uvolnila, což znamenalo postupné oživení cestovního ruchu a zvýšenou poptávku po ubytování v tuzemsku.

INTERNETOVÉ PREZENTACE

Biskupství brněnské provozuje internetový portál, který je určen nejširší veřejnosti a obsahuje internetové prezentace www.nockostelu.cz, www.cirkevnuturistika.cz, www.ibohoslužby.cz, www.krestanskevanoce.cz, www.velikonoce.cz. Informace na tomto portále jsou propojeny v jedné databázi a průběžně aktualizovány přímo z farností a sborů. Návštěvnost portálu je téměř půl milionu návštěv ročně.

■ www.CirkevniTuristika.cz

Církevní turistika nabízí na svých stránkách přehled poutních míst a církevních památek i zajímavostí a propojuje křesťanské církevní památky s ostatními doprovodnými aktivitami, které přispívají k obnově duchovních, duševních i fyzických sil. Stránky jsou přizpůsobeny pro všechna mobilní zařízení a nabízejí podrobné vyhledávání podle zvolených kategorií. Je zde prezentováno více než pět set objektů napříč Českou republikou. Jedná se především o poutní místa, případně fary a kláštery, nabízející možnost ubytování, a také některá další zajímavá místa a církevní památky, jako např. muzea, krypty či věže. Nově jsou stránky rozšířeny o území rakouské Diecéze St. Pölten, která rovněž prezentuje poutní místa a církevní zajímavosti.

■ www.iBohoslužby.cz

Aplikace umožňuje hledání kostela, sboru či modlitebny dle jeho názvu, názvu obce nebo části obce. Na stránce s informacemi o kostele je kromě přehledu bohoslužeb k dispozici seznam nejbližších kostelů, zařazení kostela, sboru či modlitebny k příslušné církvi, mapa okolí kostela, textové a obrazové informace o kostele, kontaktní údaje, GPS souřadnice a případně odkaz na webové stránky farnosti či sboru. Funkce podrobného hledání nabízí vyhledání časů nejbližších bohoslužeb dle času a místa a filtrování dle zadané církve. Aplikaci doplňuje v příslušných liturgických obdobích aktuální přehled vánočních a velikonočních bohoslužeb. Ve formě aplikace je služba ke stažení pro mobilní zařízení.

www.nockostelu.cz

Internetová stránka www.nockostelu.cz, která prošla redesignem, slouží návštěvníkům Noci kostelů. Svůj program zde každoročně prezentuje více než 1 400 kostelů a modliteben. K dispozici jsou také informace o kostele, časy bohoslužeb, možnost naplánovat si návštěvy programů pomocí aplikace „Moje Noc kostelů“ či zobrazování nejbližších deseti kostelů, ve kterých probíhá program akce. V roce 2020 byly stránky rozšířeny o možnost vkládání on-line programů pro případ, že by Noc kostelů proběhla v režimu lockdownu.

www.KrestanskeVanoce.cz

Základní myšlenkou internetové prezentace www.KrestanskeVanoce.cz je přiblížit co nejširší veřejnosti duchovní poselství křesťanských Vánoc a formou internetového přehledu adventních a vánočních programů prezentovat možnost navštívit betlémy, vánoční bohoslužby a tematické programy, které nabízejí během adventní a vánoční doby křesťanské farnosti a sbory.

www.velikonoce.cz

Internetový portál [Velikonoce.cz](http://www.velikonoce.cz) vznikl v letošním roce na základě potřeby najít způsob, jak slavit tyto svátky v situaci, kdy nelze vlivem špatné epidemiologické situace navštívit kostely. Stránky umožňují vyhledávat inspirace k prožití velikonočního smíření s Bohem, vedení domácí bohoslužby, tvoření i netradiční velikonoční aktivity podle různého věkového zaměření. Farnosti mohou vkládat nabídky programů, on-line přenosy bohoslužeb a možnosti návštěvy kostela k soukromé modlitbě.

Další internetové prezentace

■ <http://kanonizace.biskupstvi.cz>

Internetové stránky Kanonizačního řízení Služebníků Božích P. Jana Buly a P. Václava Drboly informují o jejich beatifikačním procesu. Oba kněží brněnské diecéze byli nezákonně popraveni ve spojitosti s tzv. babickou kauzou v padesátých letech minulého století. Web nabízí stručné informace o jejich životních osudech a o postupu beatifikačního řízení. Vzhledem k zaznamenanému zájmu ze zahraničí mají stránky také anglickou, italskou, německou, polskou a španělskou mutaci.

■ www.bioetika.cz

Internetové stránky Bioetika.cz jsou dnes využívány především pro kontakt s posluchači brněnské Akademie třetího věku a pro informaci o aktivitách Institutu pro odpovědné rodičovství.

■ www.vezmiacti.cz

Prostřednictvím těchto webových stránek realizuje Pastorační středisko diecézní biblický program „Vezmi a čti“. Jeho součástí je projekt „Týden s Božím slovem“, tříletý cyklus nedělních liturgických čtení, jejich výkladů a tematických doprovodných textů. Stránky mohou být využity jako příprava k bohoslužbě slova pro jednotlivé neděle a pro podporu četby Bible.

■ www.spokojenysenior-klas.cz

Náplní těchto webových stránek je přispívat ke zkvalitňování života seniorů, především v jejich přirozeném prostředí, podporovat důstojné a aktivně prožívané stáří, iniciovat budování veřejných služeb pro seniory v návaznosti na dobrou praxi a na registrované sociální služby v daném městě.

Své samostatné internetové stránky mají všechna pastorační a vzdělávací centra Biskupství brněnského. Jsou prezentovány na oficiálních stránkách Biskupství brněnského www.biskupstvi.cz

STAVEBNÍ AKCE

Stavební oddělení Biskupství brněnského se zaměřuje na přípravu a realizaci staveb, včetně památek, které jsou ve vlastnictví biskupství nebo farností brněnské diecéze.

Stavební oddělení jedná s příslušnými orgány ve stavebních činnostech, dotacích a veřejných zakázkách. Zajišťuje styk s orgány státní správy a samosprávy, s ostatními úřady a institucemi ve stavební a památkové sféře. Provádí kontroly a odborné konzultace při kontrole cenových nabídek, rozpočtů, veřejných zakázek a projektů. Věnuje se také přípravě a administraci žádostí o dotace, u některých akcí i projekční činnosti a též zabezpečuje technický dozor investora. Přímou v terénu ve farnostech brněnské diecéze působí třináct techniků, kteří se věnují stavbám v rámci jednoho nebo dvou děkanství.

V roce 2020 se stavební oddělení podílelo v jednotlivých farnostech na realizaci 262 stavebních oprav za 184,8 mil. Kč. Investice tvořily 16 mil. Kč. Zdroje financování z dotací dosahovaly 114 mil. Kč.

Za Biskupství brněnské tvořily opravy 11,5 mil. Kč a investice 41,5 mil Kč. Biskupství dosáhlo na 3,3 mil. Kč dotací.

Zdroje financování v roce 2020 - dotace	v mil. Kč
Evropská unie	48,5
Státní zemědělský investiční fond / Státní fond životního prostředí	0,6
Kraje	11,4
Ministerstvo kultury	30,7
Obce	22
Dary, nadace, jiné příspěvky	0,8
Celkem	114

Výběr stavebních akcí v roce 2020

Revitalizace a zpřístupnění zahrad – NKP Petrov, Brno

Celková obnova kostela sv. Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou, perly Vysočiny IROP

Obnova kostela Nanebevzetí Panny Marie v areálu kláštera Porta Coeli v Předklášteří

Novostavba kostela a věže kostela bl. Marie Restituty, Brno-Lesná

II. etapa opravy střechy fary č. p. 4 v Urbanově

Oprava střechy kostela sv. Václava ve Stonařově

II. etapa opravy střechy a stropu prelatury v Ostrovačicích

II. etapa opravy střechy kostela sv. Jana Křtitele v Rakvicích

III. etapa opravy krovu a střechy kostela sv. Ondřeje v Popicích u Hustopečí

Obnova vstupního portálu a dveří kostela Všech Svatých v Dobročkovicích

Oprava střešního pláště a krovu fary v Horních Kounicích

II. etapa opravy fasády budovy fary ve Sloupu u Moravského krasu

Statické zajištění stropu kostela Povýšení sv. Kříže v Rozhraní

Restaurování gotického portálu kostela sv. Stanislava v Jemnici

Oprava fasády kostela sv. Vavřince ve Vojkovicích

II. etapa opravy fasády kostela sv. Mikuláše v Oslavanech

II. etapa obnovy šindelových střech a I. etapa restaurování nápisů a maleb na kostele sv. Martina v Kralicích nad Oslavou

Oprava krovu a střechy kostela Nanebevzetí Panny Marie v Netíně

Obnova výmalby, osvětlení, liturgická úprava v kostele sv. Václava a Víta ve Velkých Němčicích

Oprava střechy černé kuchyně a fasády štítové zdi fary ve Valticích

Restaurování výmalby, restaurování dvou zlacených hlavic, oprava oken kostela sv. Jana Křtitele v Mikulově

Oprava fasády, zateplení a nátěr fary v Dubňanech

Oprava fasády kostela Nanebevzetí Panny Marie v Oleksovicích

Statické zajištění kaple Panny Marie Pomocné v Novém Petříně

III. etapa opravy krovu a střechy kláštera v Břežanech

II. etapa opravy střechy kostela sv. Šimona a Judy ve Strážku

Oprava krovu a střešní krytiny kostela sv. Markéty v Moravských Kněnicích

Dotace z evropských fondů

Aktuálně probíhající projekty financované z evropských dotací – IROP a Norských fondů

- kostel Nanebevzetí Panny Marie v areálu kláštera Porta Coeli v Předklášteří
- kostel sv. Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou
- kostel sv. Jakuba většího v Brně
- kostel sv. Ignáce v Jihlavě

Na všechny projekty se podařilo získat dotace v celkové výši 277 mil. Kč.

FOND NA PODPORU KNĚŽÍ A PASTORACE V BRNĚNSKÉ DIECÉZI

Rok 2020 přinesl nejen pandemii onemocnění covid-19, ale také velkorysou štědrost dárců. I přes obtížnou situaci, která zasáhla celou společnost, donátoři darovali celkem 14,5 milionů korun, což představuje nárůst o 44% oproti roku 2019. Celkové příjmy fondu činily 34,8 milionů korun, z toho se farnosti a kapituly podílely částkou 20,3 milionů. Z důvodu výpadku příjmů farností zvláště z kostelních sbírek, které se díky pandemickým opatřením konaly jen v omezené míře, bylo vyhověno žádosti mnoha farností a byl jim příspěvek do fondu snížen nebo byla odložena jeho splatnost. Také z těchto důvodů byly celkové příjmy oproti plánovanému rozpočtu nižší o 3,2 mil. Kč.

Prioritním výdajem fondu byl příspěvek na mzdy kněží, který činil 35 milionů korun, což je 36% z celkových nákladů na mzdy kněží. Dalším výdajem byl příspěvek na zajištění služeb farnostem (účetní a stavební technici) ve výši 6,0 milionů korun. Rozdíl mezi příjmy a výdaji ve výši 6,2 milionů byl hrazen ze zůstatku fondu k 31. prosinci 2019.

Velká rodina malých dárců fondu PULS se rozrostla o dalších 973 nových donátorů dárců, a to i navzdory tomu, že se v loňském roce nemohly uskutečnit plánované akce, jako např. pouť donátorů do Žarošic nebo setkání kontaktních osob v jednotlivých děkanátech.

Významnou událostí uplynulého roku bylo navázání spolupráce se slovenskou diecézí Žilina. Tamní pastorační fond KROK se inspiroval myšlenkou donátorství, a rozhodl se vybudovat vlastní dárcovskou rodinu. Byla uzavřena smlouva o spolupráci a technické podpoře, a také licenční smlouva na poskytnutí software, jehož je brněnské biskupství vlastníkem. Výsledky spolupráce je možné sledovat na donator.sk.

Během celého roku se konaly v kapucínském kostele v Brně pravidelné mše svaté za donátory a na jejich úmysly. Tyto mše svaté jsou nejenom projevem vděčnosti donátorům, ale i místem modlitby za kněze v naší diecézi.

Hospodaření Fondu na podporu kněží a pastorače brněnské diecéze v roce 2020

Příjmy v Kč	Rozpočet	Skutečnost
Převod zůstatku - 1. 1. 2020	-	9 637 104
Příjmy	38 000 000	34 815 346
Celkem	38 000 000	44 452 450

Výdaje v Kč	Rozpočet	Skutečnost
Příspěvek na mzdy duchovních	35 000 000	35 000 000
Technická a ekonomická agenda farností	6 000 000	6 000 000
Celkem	41 000 000	41 000 000
Zůstatek - 31. 12. 2020	-	3 452 450

Velká **RODINA**
malých **DÁRCŮ**

HOSPODAŘENÍ BRNĚNSKÉ DIECÉZE

Hlavním zdrojem výnosů Biskupství brněnského byl v roce 2020 příspěvek státu dle § 17 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, a to ve výši 116 299 500 Kč.

Věřící a dobrodinci se sbírkami a dary podíleli na celkových výnosech brněnské diecéze ve výši 27,1 %, tj. 181,9 mil. Kč.

Výnosy z hospodaření s majetkem a z ostatních hospodářských činností biskupství, kapitul a farností dosáhly výše 17,7 %, tj. 118,8 mil. Kč.

Dotace z veřejných rozpočtů činily 19,3 %, tj. 129,2 mil. Kč.

Nejvyšší položku v nákladech Biskupství brněnského tvořily výdaje na mzdy a sociální a zdravotní pojištění, které tvořily 156,8 mil. Kč; nejvyšší položku v nákladech farností činily opravy movitého a nemovitého majetku ve výši 184,5 mil. Kč.

Výnosy v Kč	294 796 000	375 895 000
Tržby za vlastní výrobky	21 648 000	
Tržby z prodeje služeb	37 730 000	51 901 000
Tržby za prodané zboží	7 496 000	
Změna stavu zásob	-1 325 000	41 000
Aktivace vnitroorganizačních služeb	76 000	-2 883 000
Úroky	5 296 000	753 000
Kursově zisky	3 556 000	
Zúčtován Fondu na podporu kněží a pastorační diecéze	41 000 000	
Zúčtování fondů - ostatní	583 000	21 294 000
Ostatní výnosy včetně sbírek	24 716 000	102 943 000
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	23 050 000	15 541 000
Tržby z prodeje materiálu	232 000	7 000
Příspěvek na podporu činnosti	116 300 000	
Dary	4 250 000	67 294 000
Provozní dotace	10 188 000	119 004 000
Náklady v Kč	294 065 000	360 667 000
Spotřeba materiálu, energie a neskladovaných dodávek	9 548 000	68 773 000
Prodané zboží	7 404 000	497 000
Opravy a udržování	19 688 000	184 545 000
Cestovné	683 000	176 000
Reprezentace	76 000	125 000
Ostatní služby	25 312 000	12 065 000
Mzdové náklady	117 586 000	7 376 000
Zákonné sociální pojištění	38 761 000	1 060 000
Zákonné sociální náklady	493 000	75 000
Ostatní sociální náklady	4 816 000	146 000
Daně a poplatky	-321 000	5 736 000
Kursově ztráty	2 067 000	1 000
Dary	9 791 000	40 824 000
Ostatní náklady	1 934 000	6 886 000
Odpisy dlouhodobého majetku	26 682 000	26 331 000
Prodaný dlouhodobý majetek	29 233 000	4 587 000
Opravné položky	302 000	1 000
Členské příspěvky	10 000	1 463 000
Výsledek hospodaření v Kč	731 000	15 228 000

Diecézní sbírky

sbírka	v Kč
haléř sv. Petra	3 996 086
Boží hrob	1 302 156
na charitativní účely	104 112
na bohoslovce	3 315 162
na misie	66 882
na církevní školství	213 389
na pomoc křesťanům na Blízkém východě	1 252 599
Celkem	10 250 386

ZÁKLADNÍ KONTAKTY

Biskupství brněnské

Petrov 8, 601 43 Brno
+420 533 033 111, +420 543 237 042 (fax)
brno@biskupstvi.cz
<http://www.biskupstvi.cz>

Pastorační středisko brněnské diecéze

Petrov 5, 602 00 Brno
+420 533 033 136
pastoracnistredisko@biskupstvi.cz
<https://pastorace.biskupstvi.cz>

Diecézní katechetické centrum

Petrov 5, 602 00 Brno
+420 533 033 127
kc.brno@biskupstvi.cz
<https://kc.biskupstvi.cz>

Centrum pro rodinu a sociální péči

Biskupská 7, 602 00 Brno
+420 542 217 464
info@crsp.cz
<http://www.crsp.cz>

Manželská a rodinná poradna Bethesda

Starobrněnská 7, 602 00 Brno
+420 542 214 547, +420 542 212 430
bethesda@volny.cz

Diecézní centrum mládeže

Petrov 5, 602 00 Brno
+420 533 033 129
dcm.brno@biskupstvi.cz
<http://dcm.biskupstvi.cz>

Diecézní centrum života mládeže Mamre

594 53 Osová Bítýška 1
+420 777 632 595
dcm.bityska@biskupstvi.cz
<http://dcm.biskupstvi.cz>

Diecézní církevní soud

Petrov 4, 602 00 Brno
+420 233 033 213
cirkevnisoud.brno@biskupstvi.cz
<https://cirkevnisoud.biskupstvi.cz>

Diecézní muzeum

Petrov 1, 602 00 Brno
+420 731 404 000
muzeum@biskupstvi.cz
<https://diecezni muzeum.cz>

Středisko pro liturgickou hudbu

Petrov 5, 602 00 Brno
+420 533 033 348
slh@biskupstvi.cz

Knihovna Biskupství brněnského

Kamenná 36, 639 00 Brno
+420 543 331 406
knihovna@biskupstvi.cz
<https://knihovna.biskupstvi.cz>

Diecézní archiv

Odbojářů 803, 664 61 Rajhrad
+420 530 506 873
archiv.brno@biskupstvi.cz
<https://archiv.biskupstvi.cz>

Diecézní charita Brno

tř. Kpt. Jaroše 9, 602 00 Brno
+420 545 426 610
dchbrno@charita.cz
<http://www.dchb.charita.cz>

Biskupství brněnské
Výroční zpráva 2020

Fotografie na titulní straně: Jitka Baumannová

Další fotografie: P. Jiří Dobeš, Vít Kobza, archiv Biskupství brněnského,
archivy jednotlivých středisek a center, Pixabay

Texty: Kolektiv autorů center a organizací

Editor: Martina Jandlová

Grafické zpracování: Petra Dolíhalová

Neprošlo jazykovou úpravou

V roce 2021

Vydalo c Biskupství brněnské

Petrov8, CZ – 601 43 Brno